Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 2. MARCA 1961
Leto XIII. — Štev. 9 Cena 15 din

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

PRED V. KONGRESOM SZDL SLOVENIJE

Naš povojni razvoj je močno razširil obseg in poglobil vsebino političnega vpliva v času borbe organsko nastale najbolj množične politične organizacije Ljudske fronte Jugoslavije oz. Osvobodilne fronte slovenskega naroda, ki se je po sklepu IV. kongresa LFJ preimenovala v Socialistično zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije, je med drugim rečeno v poročilu Glavnega odbora SZDL Slovenije za V. kongres SZDL Slovenije, ki se bo pričel 7. marca v Ljubljani.

Izhodiščna osnova za gospodarski razvoj v LR Sloveniji v razdobju med IV. in V. kongresom ima splošne značilnosti gospodarskega položaja v vsej državi, ki jih je moč strniti v naslednjih ugotovitvah.

Osnovni činitelj gospodarskega razvoja je bil hiter in močan porast proizvodnje, predvsem v osnovnih gospodarskih panogah. Na tak porast sta vplivala večja produktivnost dela in samouprava v komuni ter podjetjih. Zaključeno je bilo obdobje graditve temeljnih industrijskih objektov vsaj do take mere, da je bilo mogoče začeti preusmeritev v osnovnih gospodarskih proporcih, zlasti na področju investicijske politike. Najbolj hiter je bil v preteklih letih razvoj industrije kakor tudi vseh ostalih panog gospodarstva. To je dajalo materialno osnovo delavskega in družbenega upravljanja ter komunalnega sistema. Povečana sredstva, s katerimi so razpolagale gospodarske organizacije, so omogočala večji vpliv kolektivov na razvoj proizvodnje, ob čemer se je utrjevala samostojnost pri odločanju in razdeljevanju sredstev.

Razdobje od IV. kongresa SZDL Slovenije po letu 1953 je pomembno tudi v tem pogledu organizacijskega utrjevanja kmetijskih zadrug. Vrsta pozitivnih ekonomskih ukrepov je sprostila pobudo kmetijskih proizvajalcev in okrepila njihovo zanimanje za proizvodnjo. Investicije v kmetijstvu so bile sicer sorazmerno majhne, vendar so se kazali prvi večji uspehi tudi kot sad vztrajnega političnega dela organizacij ZK in SZDL na vasi.

Po treh letih prizadevanj na področju kmetijstva, je bilo moč preiti k večji enotnosti v akciji, saj je tedaj kmetijska proizvodnja deloma dosegla ali pa tudi presegla predvojno raven. Leta 1955 je bila v sklepih CK ZKJ in nato po IV. plenumu SZDLJ začrtana nadaljnja osnovna smer kmetijstva. Zvezna ljudska skupščina pa je nato v celoti formulirala novo agrarno politiko Jugoslavije.

Organizacije SZDL so se v tem obdobju močno zavzemale za utrjevanje kmetijskih zadrug, pri čemer so večkrat pokazale tudi na negativne pojave proizvodnega sodelovanja med kmetovalci in kmetijskimi zadrugami, predvsem tam, kjer začetki kooperacije niso nudili obema partnerjema zmeraj zadovoljivih ekonomskih prednosti. Ponekod se je sprevrgla ta izrazito družbeno-ekonomska akcija zaradi pomanjkljive ekonomske priprave v kampanjo s preveč političnim poudarkom. Izkušnje pa so pokazale, da so ekonomsko dobro pripravljene kooperacije pritegovale individualne kmetovalce brez večje politične kampanje.

Z razvojem delavskega samoupravljanja se je vedno močneje čutila potreba, da bi tudi na drugih področjih družbenega življenja našli primerne oblike, preko katerih bi državljani kot proizvajalci in kot potrošniki soodločali v vsej gospodarski in družbeni dejavnosti. Ob uvedbi svetov pri ljudskih odborih, kot ostalih družbenih organov, se je vloga ljudskega odbora postopoma omejevala v glavnem na kontrolo zakonitosti. Z neposrednim uveljavljanjem državljanov v organih ljudskega odbora je postala komuna najpomembnejši činitelj v razširjeni družbeni reprodukciji.

Četrti kongres SZDL Slovenije je med drugim poudaril, da mora postati Socialistična zveza še bolj množična organizacija in da je treba omogočiti članstvo v SZDL vsem državljanom, ki imajo do naše stvarnosti pozitiven odnos. Od takrat do danes so organizacije SZDL pri sprejemanju novih članov dosegle pomemben uspeh, saj je bilo koncem lanskega leta včlanjenih v SZDL v Sloveniji 67,3 odst. vseh državljanov, starih nad 18 let.

Peti kongres SZDL Slovenije bo imel ob pestrosti in dinamiki dosedanjega družbenega razvoja bogat material za obširno analizo, ki bo v svojih zaključkih nakazala naši najbolj množični politični organizaciji pot naprej.

Predsednik Izvršnega sveta LRS BORIS KRAIGHER V POMURJU

Pred dnevi so obiskali Pomurje predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS Boris Kraigher in člana Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS Tone Bole in Jože Ingolič. V razgovoru s predstavniki OLO Murska Sobota in predstavniki okrajnih družbenih ter političnih organizacij so se gostje iz Ljubljane predvsem zanimali za gospodarski razvoj Pomurja, predvsem pa o aktualnih vprašanjih kmetijske proizvodnje, o industrijski proizvodnji in o družbenem standardu. V času svojega obiska so si ogledali Srednjo kmetijsko šolo in nekatere kmetijske objekte v Rakičanu.

Radio Murska Sobota obeta boljši sprejem

Relejna postaja RTV Ljubljana v Murski Soboti nam obeta že v bližnji prihodnosti boljši sprejem. Že do 1. maja nameravajo postaviti namesto sedanjega sorazmerno nizkega oddajnega stolpa kar 45 metrov visok stolp. Ta bo stal nedaleč od sedanjega. S tem pa se bo sprejem zboljšal tudi na tistih področjih, kjer doslej lokalnih oddaj spričo slabega sprejema in motenj skoraj niso mogli poslušati.

Delegati za V. kongres SZDL Slovenije

BELTINCI:

Aleksander Kutoš, predsednik obč. odbora SZDL; Franc Perdigal, delavec v KZ; Janez Drnovšek, učitelj.

GORNJA RADGONA:

Marija Levar, predsednik obč. odbora SZDL; Branko Zadravec, predsednik ObLO; Bogomir Verdev, ravnatelj Zdravilišča Slatina Radenci; Milan Klemenčič, načelnik odd. za splošne zadeve in dr. službe ObLO; Franc Jurkovič, kmetijski tehnik, delovodja na VG G. Radgona; Ivanka Adamovič, učiteljica.

LENDAVA:

Franjo Bobovec, upravitelj na Vajenski šoli; Aleksander Török, sekretar obč. odbora SZDL; Štefan Horvat, delavec »Nafta«; Marija Vogrinec, delavka v »Dežnikarni«.

LJUTOMER:

Tone Truden, predsednik ObLO; Soster ing. Stane, upravnik KZ; August Bedekovič, preds. obč. odbora SZDL; Frančka Pihlar, sekretarka podjetja VG; Mirko Skuhala, kmetovalec; Alojz Spindler, mizarski pomočnik LIO Ljutomer.

PETROVCI—SALOVCI

Karel Gomboc, preds. obč. odbora SZDL, sekretar ObK ZKS; Anica Novak, učiteljica na osnovni šoli.

MURSKA SOBOTA:

Boris Kocijančič, ljudski poslanec; Franc Skoberne, predsednik OO SZDL; Sida Podlesek, sekretarka OO SZDL; Ivan Ros, sekretar OK ZKS; Rudi Rapl, preds. obč. odbora SZDL; Janez Kučan, oddelkovodja »Bliskr«; Stefan Žekš, direkcija za ceste ObLO; Rudi Čačinovič, predsednik OLO; Cveta Flisar, tovarna perila »Mura«; Ludvik Merklin, KZ Bodonci.

Letošnji okrajni družbeni plan sprejet

Osebna potrošnja vskladno s proizvodnjo

V ponedeljek je bila seja obeh zborov OLO Murska Sobota. Odborniki so razpravljali o predlogu družbenega plana okraja Murska Sobota za leto 1961 in o predlogu proračuna okraja Murska Sobota za leto 1961. Obrazložitev predloga letošnjega okrajnega družbenega plana je podal predsednik OLO Murska Sobota Rudi Čačinovič, obrazložitev okrajnega proračuna pa predsednik sveta za proračun in finance pri OLO Murska Sobota Boris Goljevšek.

Osnovna smernica in naloga družbenega plana za leto 1961 je povečanje obsega proizvodnje in storitev v vseh gospodarskih panogah. Povečanje proizvodnje in storitve ter izboljšanje življenjskih razmer prebivalstva bomo dosegli z vzpodbudnejšim načinom delitve osebnih dohodkov in oblik nagrajevanja, z uvajanjem sodobne naprave in metode dela v proizvodnjo, z zboljšanjem organizacije dela, s pravilnim zaposlovanjem delovne sile in s strokovnim izobraževanjem kadrov. Osebna potrošnja prebivalstva in družbeni standard naj bi se razvijala in naraščala skladno s povečanjem proizvodnje in storilnostjo dela. Hkrati s povečanjem proizvodnje bo potrebno skrbeti za povečanje izvoza proizvodov živilske industrije. Pri investicijski gradnji pa bomo morali skrbeti za pospešeno gradnjo začetih objektov. Vso investiranje bo potrebno usmeriti na take rekonstrukcije, razširitve in izpopolnitve kapacitet, ki bodo z najmanjšimi sredstvi dale v čim krajšem času največje proizvodne učinke. V okviru splošnega gospodarskega razvoja bo potrebno tudi skrbeti za nadaljnjo razvijanje socialističnih družbenih odnosov, krepiti komunalni sistem, delavsko samoupravljanje in

(Nadaljevanje na 2. strani)

POMURJE OSVAJA SVET

Lani smo iz Pomurja izvozili skoraj za dve milijardi dinarjev raznega blaga — Proizvodi romajo preko izvoznih podjetij skoraj na vse kontinente — Možnosti za izvoz se še povečujejo — Kmalu bo tudi v Pomurju potrebno izvozno podjetje.

Proizvodi naših podjetij so se že močno uveljavili na svetovnem tržišču. Z izboljšanjem kvalitete pa se možnosti izvoza še povečujejo. Sedaj domala vsa podjetja izvažajo svoje proizvode preko ljubljanskih, zagrebških, beograjskih in drugih izvoznih podjetij, vendar bo potrebno spričo naraščanja kmetijske in industrijske proizvodnje kmalu tudi v Pomurju ustanoviti izvozno podjetje.

Vrednost izvoženega blaga v lanskem letu je bila precejšnja. Tako je znašala vrednost industrijskega blaga nad 700 milijonov dinarjev, vrednost izvoženih kmetijskih proizvodov v prvem polletju pa 539 milijonov dinarjev. Se pravi, da je znašala vrednost lanskoletnega izvoza skoraj dve milijardi dinarjev. Med močnejša podjetja, ki izvažajo svoje proizvode, lahko štejemo tovarno mesnih izdelkov »Pomurka«, tovarno pletenin in perila »Mura« v Murski Soboti ter Tovarno usnja v Ljutomeru. »Pomurka« izvaža največ proizvodov v Italijo in Anglijo, »Mura« pa v Zahodno Nemčijo in to predvsem srajce, sklenili pa so tudi pogodbe za izvoz v Švedsko. Nameravajo pa še skleniti pogodbe za izdelavo plaščev za Češkoslovaško in Italijo. Tovarna usnja v Ljutomeru pa daje največje količine usnja v Sovjetsko zvezo, ZAR in Poljsko. Precej kmetijskih pridelkov, živine in jajc pa je izvozila Kmetijska poslovna zveza Murska Sobota, ki izvaža največ v Italijo in Nemčijo. Vinogradniška gospodarstva Kapela, Ljutomer in G. Radgona pa so v prvem polletju lani izvozila za 124 milijonov dinarjev blaga, predvsem vina in živine. Razen teh izvažajo precej svojih proizvodov tudi nekatera manjša podjetja, ki si prav tako hitro utirajo pot. Precejšen je bil tudi izvoz mineralne vode radenskega zdravilišča.

Možnosti izvoza v Pomurju pa se bodo v prihodnjih letih spričo nagle krepitve industrijske in kmetijske proizvodnje še močno povečale.

-ko

VREMENSKA NAPOVED za čas od 2. do 12. marca

Okrog 6. marca močna ohladitev s padavinami in snegom do nižin, nato izboljšanje, a hladno vreme. Okrog 11. marca ponovne snežne padavine.

Dr. V. Manohin

Humana akcija Rdečega križa v Murski Soboti

HOČEMO POMAGATI

Že nad 150 prijav za mlade Kongožane

Razglas Centralnega odbora Rdečega križa Jugoslavije našim narodom, da bi sprejeli v oskrbo mlade žrtve kolonialističnega terorja v Kongu, je zbudil tudi med našimi ljudmi v Pomurju veliko zanimanje. Na Okrajni odbor RK v Murski Soboti so že prispeli iz raznih krajev Pomurja tudi prvi izpolnjeni formularji, ki so jih bili poslali vsem občinskem odborom RK s podatki, koliko otrok žele sprejeti posamezne družine.

V torek smo obiskali tajnico OO RK v Murski Soboti, tovarišico Angelco Šlebičevo. Povedala nam je, da je tudi med prebivalstvom v Pomurju veliko zanimanje za sprejem kongoških otrok.

»Ko smo prejeli tiskovine od Centralnega odbora RK Jugoslavije, smo le-te takoj poslali na vse občinske odbore RK. Do sedaj so največ zanimanja pokazali ljudje v občini Murska Sobota, od koder so v Beograd poslali že 50 prijav, sledi občina Ljutomer s 40 prijavami, občina Lendava s 34 prijavami in občina Gornja Radgona s 15 prijavami. Po najnovejših podatkih je že tudi v občini Petrovci-Šalovci 8 prijavljencev in 7 prijavljencev v občini Beltinci. Prav danes pa so iz Beltinec sporočili, naj jim pošljemo še 50 tiskovin. Do danes smo v Beograd poslali že 154 prošenj za oskrbo kongoških otrok«.

Imel sem priložnost pobrskati po nekaterih prijavnih polah. Zanimalo nas je predvsem, zakaj so se ljudje odločili sprejeti kongoške otroke. Po pregledu nekaterih prošenj smo lahko ugotovili, da so srca naših ljudi polna humanosti. Pomagati jim hočejo iz strašne bede in siromašnosti, ki jo doživljajo v Kongu. Vsi pravijo, da bodo mladi Kongožani našli pri nas novi dom. Nekaj primerov prošenj je tudi takih, v katerih se ljudje zanimajo za možnosti posvojitve mladih črncev. Ljudje vsak dan prihajajo na občinske odbore RK in tudi na OO RK. Tako je pred dnevi prišla na OO RK v Mursko Soboto neka ženica celo s Kapele s prošnjo, da bi rada posvojila malega Kongožana. Nekateri ljudje so pripravljeni vzeti v oskrbo tudi po dva in več otrok. V glavnem pa žele imeti otroke v starosti od 3 do 7 let.

Med izpolnjenimi tiskovinami smo našli tudi prošnjo Marka Radiča, skladiščnika s KG Rakičan, ki je takole napisal: »Z afriškim narodom sem živel skupno v Franciji in so mi pri srcu, posebno še sedaj, ko trpe pomanjkanje in so preganjani. Za prejetega otroka odgovarjam materialno in moralno«. Helena in Milan Kneževič iz Lendave pa pravita: »Otroka želiva sprejeti z ozirom na to, ker sta najina otroka že osamosvojena in oddaljena od naju. Zato si želiva otroka iz Konga. Obenem pa tudi za to, da ga rešiva iz sedanjih težav, ki jih preživljajo otroci Konga.« Tudi Albin Grm iz Ljutomera želi imeti kongoškega otroka in sicer deklico v starosti od 4 do 5 let. V svoji prošnji navaja: »Želim sprejeti otroka iz humanizma in kot protest proti imperialističnim zločinom in rasnemu razlikovanju«.

Toliko različnih prošenj. Vendar pa v bistvu vse enake. Ljudje hočejo pomagati ubogim malim otrokom Konga, ki so ostali brez matere in očeta, brez hrane in oblek. Humana akcija se še nadaljuje.

R. Jaušovec

Trgovsko podjetje
»PREKMURSKI MAGAZIN«
v Murski Soboti, Titova ulica 26

Vam nudi v poslovalnici „VESNA" v Murski Soboti na Titovi cesti 7
veliko izbiro moških in ženskih balonskih plaščev ter vetrovk, vse po znižanih cenah od 20 do 40 odstotkov.
Potrošniki, prepričajte se! Priporoča se kolektiv.

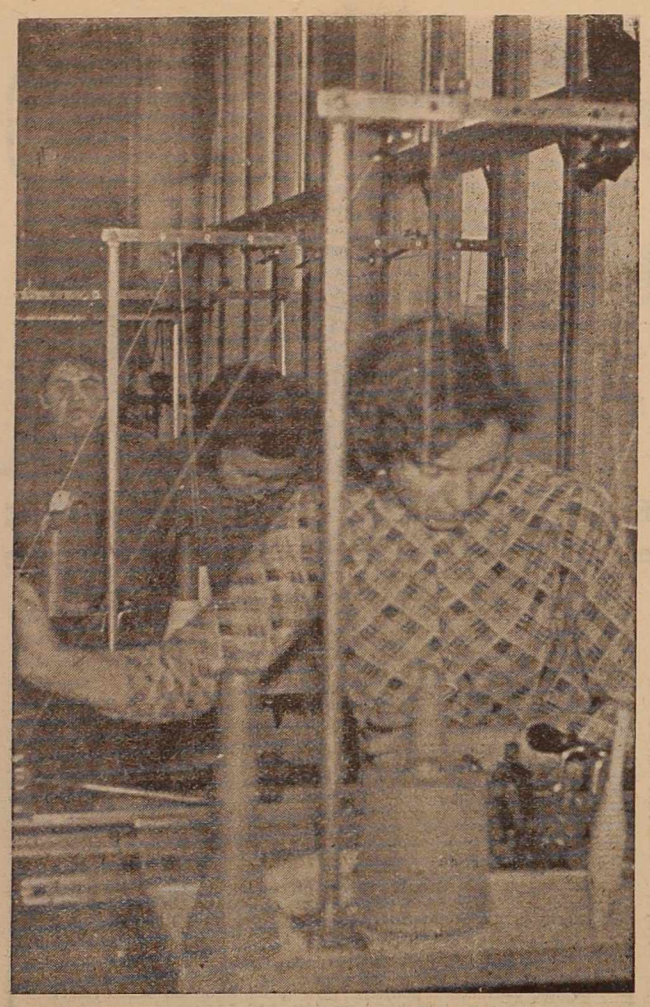

KOT VSAKO LETO, BODO TUDI LETOS DELOVNE ŽENE POMURJA PRAZNOVALE MEDNARODNI PRAZNIK — DAN ŽENA, 8. MAREC. NE SAMO ŠTEVILNA POSVETOVANJA, PROSLAVE IN DRUGE PRIREDITVE, KI JIH PRIREJAJO ŽENE TE DNI, MARVEČ VSAKODNEVNO IN NEPOSREDNO ZANIMANJE ŽENA ZA NAŠO SPLOŠNO DRUŽBENO PROBLEMATIKO, POMENI VSEBINO 8. MARCA. ZATO JE TA DAN PRAZNIČEN ODRAZ AKTIVNOSTI ŽENA V DELAVSKIH IN ZADRUŽNIH SVETIH TER V ORGANIH DRUŽBENEGA UPRAVLJANJA.

(Na sliki — delavke v prosenjakovskem Pletiljstvu)

V kmetijstvu pospešiti proizvodno sodelovanje

(Nadaljevanje s 1. strani)

družbeno upravljanje pa izpopolnjevati tako, da bomo dosegli predvideni razvoj proizvodnje, družbenega standarda in osebne potrošnje, je bilo rečeno med drugim v obrazložitvi predloga družbenega plana.

Investicijska vlaganja v osnovna in obratna sredstva bodo v letošnjem letu znašala 6 milijard 720 milijonov dinarjev in bodo za 54,6 odst. večja kot v letu 1960. V industriji bo potrebno nadaljevati z gradnjami že pričetih objektov, v rudarstvu pa z rudarsko-geološkimi raziskovanji naftnih polj in kremenčevega peska ter začeti z nekaterimi gradnjami novih objektov, kakor tovarne metanola itd. V kmetijstvu naj bi investicijska vlaganja namenili predvsem za razvoj poljedelstva in živinoreje, v gozdarstvu za plantažno gojitev intenzivno rastočih drevesnih vrst, v gradbeništvu za nabavo mehanizacije, v gostinstvu in turizmu pa za gradnjo novih hotelskih kapacitet v M. Soboti, izgradnjo gostinskih in turističnih objektov pri Zdravilišču Slatina Radenci ter za ureditev drugih objektov. V negospodarskih dejavnostih se bodo investicije letos povečale za 51 odst. v primerjavi z letom 1960, za razvoj družbenega standarda pa celo za 61 odst. Vzporedno s predvidenim gospodarskim razvojem in s povečanjem osebne potrošnje prebivalstva se bo povečala tudi storilnost dela in sicer v družbenem sektorju gospodarstva za 10,4 odst., od tega v industriji za 9,8 odst. S tem v zvezi je tudi predvideno, da se bo v tem letu zaposlilo novih 1300 ljudi.

Povečanje industrijske proizvodnje po predlogu družbenega plana za leto 1961 je predvideno za 32. odst. v primerjavi z lanskim letom. Tu so zajete poleg naftne, kovinske, elektroindustrije, industrije gradbenega materiala, lesne industrije tudi tekstilna industrija, industrija usnja in obutve ter živilska industrija, ki ji bomo ne samo v letošnjem, marveč tudi v petletnem planu posvetili posebno pozornost. Za nemoten razvoj živilske industrije bo potrebna združitev obstoječih proizvodnih zmogljivosti v enotno gospodarsko organizacijo v obliki živilskega kombinata.

V kmetijstvu pričakujemo povečanje obsega proizvodnje v letu 1961 v primerjavi z letom 1960 za 11 odst. Največji porast proizvodnje naj bi bil v živinoreji, pri krmnih rastlinah ter v vinogradništvu. Predvideni porast poljedelske proizvodnje temelji na povečanem obsegu organizirane proizvodnje na družbenih posestvih in v zadružni kooperaciji. Vendar so se odborniki največ zadrževali prav pri planiranih hektarskih donosih. Menili so, da so hektarski donosi nekaterih kultur prenizko planirani. Plan je bil sestavljen na podlagi lanskoletnih dosežkov, predvsem na podlagi jesenske setve, ki zaradi deževnega vremena ni mogla biti opravljena s stroji. Obseg organizirane proizvodnje bo nekoliko nižji. Na znižanje je v veliki meri vplivalo nezadovoljivo sklepanje pogodb od strani kmetijskih zadrug, pozno sprejemanje odlokov o agrotehničnem minimumu, neuporabno umetno gnojilo in ker na njivah privatnega sektorja ni bilo mogoče uporabljati težje mehanizacije. Zato bodo morale v bodoče združene kmetijske zadruge aktivneje posegati v organizirano proizvodnjo. Družbena posestva pa bodo morala svojo proizvodnjo usmerjati predvsem na proizvodnjo kakovostne klavne živine. Težišče vzreje za prodajo prašičev bodo bekoni. Za boljšo obdelavo zemljišč naj bi družbena posestva in kmetijske zadruge nabavile letos 54 traktorjev, 230 raznih priključkov, 15 kombajnov in več drugih kmetijskih strojev. Za razvoj gozdarstva pa je bilo med drugim omenjeno, da bodo morale gozdarsko službo okrepiti občine in posvetiti večjo skrb organizaciji gozdarske službe pri kmetijskih zadrugah.

V gradbeništvu se bo v letu 1961 povečal obseg gradbenih del v primerjavi z letom 1960 za 20 odst. Predvideno je povečanje vseh vrst prometnih uslug in sicer za okrog 5 odst. Za 5 odst. se bo povečal tudi obseg blagovnega prometa. V letu 1961 pričakujemo povečanje prometa v gostinstvu in turizmu za okrog 8 odst. Obrtna proizvodnja in storitve se bodo letos povečale za 15 odst., od tega v družbenem sektorju za 17 odst.

Po končani skupni seji so odborniki na ločenih sejah sklepali o predlogu družbenega plana za leto 1961 in o predlogu proračuna okraja M. Sobota za leto 1961.

Ljutomerski prosvetni delavci zborovali

Pred nekaj dnevi so v Verženju zborovali učitelji ljutomerske občine. Med drugim so poslušali predavanje direktorja Zavoda za prosveto in pedagoško službo LRS, tovariša Vladimira Cvetka o reformi šolstva.

DRUŽBENO DELO ŽENA ŠE PREMALO CENIMO

Iz leta v leto je v soboški občini vključenih v družbene organizacije več žena, vendar tega ni čutiti tudi v odborih društva prijateljev mladine, v svetih, SZDL itd.

V društvih prijateljev mladine je 656 članov, od tega 423 žena. V odborih društev je 105 odbornikov, toda le 48 žena.

Podoben pojav je moč zaslediti tudi pri krajevnih odborih, katerih naj ne bi bila v bodoče glavna skrb le vaški komunalni problemi, marveč predvsem skrb za človeka. Na primer v Bakovcih je stalno zaposlenih 250 žena, toda vas nima otroškega zavetišča. Predvsem zato ne, ker je tudi v tej vasi, tako kot v vseh ostalih krajevnih odborih v občini, premalo aktivnih žena, kar povedo naslednje številke: odbornikov v krajevnih odborih je 576, od tega le 18 žena.

Čeprav je znano, da posvečajo največ skrbi vzgoji otrok predvsem matere, teh tudi v šolskih svetih ni dovolj. Od skupno 358 odbornikov v šolskih svetih je le 71 žena.

In še v Socialistični zvezi: od 356 odbornikov 51 žena.

V prihodnje? Ob teh številkah, ki vsekakor niso zadovoljive, bo potrebno posvetiti res mnogo več skrbi temu, da v vodstva naših organizacij, svetov itd. dobimo več žena, poleg tega pa delo res aktivnih žena še vse premalo cenimo in populariziramo, je dejala med drugim v krajšem razgovoru o aktivnosti žena v soboški občini ŠTEFKA BERGLEZ, članica okrajnega odbora SZDL. -jm

V ospredju pozornosti - delitev dohodka

Že od začetka februarja so v Pomurju občni zbori sindikalnih podružnic. Na njih člani sindikata razpravljajo o mnogih vprašanjih, ki so sedaj v ospredju pozornosti naše celotne družbene skupnosti. To je predvsem delitev osebnih dohodkov v skladu z delovnim uspehom, ideološkem in strokovnem izobraževanju ter o dejavnosti članov sindikata v družbeno-političnem življenju.

Na občnih zborih sindikalnih podružnic v proizvodnih organizacijah so v ospredju pozornosti organi delavskega samoupravljanja. Tako so v večjih gospodarskih organizacijah ugotavljali, da je zaradi formiranja ekonomskih enot potrebno decentralizirati tudi delavsko samoupravljanje. V nekaterih kolektivih pa so člani sindikata ugotavljali, da so organi delavskega upravljanja še bolj ali manj na papirju in da upravno vodstvo podjetja samovoljno in neupravičeno spreminja sklepe delavskega sveta in upravnega odbora tako, kakor ustreza njegovi koristi. Nekatere sindikalne podružnice so tudi ugotavljale, da tehnična vodstva premalo skrbijo za organizacijo dela in proizvodnje ter tudi za ocenitev posameznih delovnih mest.

Sindikalne organizacije uslužbencev pa posvečajo največ pozornosti nagrajevanju uslužbencev po delovnem prizadevanju. Glede tega je namreč mnogo nejasnosti in se zato zavzemajo za določevanje jasnejših in bolj trdnih kriterijev. Nadalje je v ospredju zanimanje za odnose med uslužbenci, njihovo strokovno izobraževanje in tudi odnosi do državljanov. V mnogih sindikalnih podružnicah so se člani na občnem zboru tudi odločili za skupne študije, kar je brez dvoma zelo pozitivno, zlasti še zato, ker strokovna predavanja dopolnjujejo z družbeno-politično problematiko.

Tudi glede izboljšanja življenjskega standarda so razprave zelo živahne. V ospredju so predvsem stanovanja, katerih izgradnja še vedno ni vsklajena s potrebami.

Občni zbori sindikalnih podružnic so odprli veliko vprašanj, hkrati pa pokazali, da je med člani izredno veliko zanimanja, kako se določeni problemi proizvodnje in družbenih odnosov rešujejo. Te živahne razprave pa tudi kažejo, da v marsikaterem podjetju in ustanovi sindikalna organizacija še ni našla svoje vloge. Problemi, na katere namreč člani opozarjajo, so precej stari in jih je mogoče rešiti le z nenehnim aktivnim delom. Tega pa je pogrešati. Namesto, da bi člani sindikata in njihova organizacija sproti ukrepala zaradi nekaterih nepravilnosti, pa to opušča ter s tem omogoča še druge nepravilnosti. Zato ti občni zbori nakazujejo kot nujnost, da bodo morala nova vodstva podružnic biti v bodoče bolj samostojna. V ta namen so se v nekaterih sindikalnih podružnicah tudi zavzemali, da bi morali sestanki sindikata biti bolj pogosti in tudi povezani z reševanjem določenih problemov. Le tako bo namreč prišlo do izraza tudi mnenje neposrednih proizvajalcev.

Ob Dnevu žena

In prinašali so svobodo...

Ob Dnevu žena — 8. marcu objavljamo ta kratek spomin na narodnoosvobodilno gibanje v Pomurju. Napisala ga je takratna Skojevka Milica GRIMŠIČ.

Bilo nas je 5 otrok; najmlajšemu je bilo 6, najstarejši 15 let. Imeli smo dom, topel dom in starše, kot jih je malo po svetu. Radi smo se imeli. S sosedovimi otroci smo se podili po tratah in »vrateh« – bosopeti paglavci – pasli smo krave, hodili v šolo in vsak dan počenjali sto neumnosti, kot jih počenjajo otroci tudi danes.

Potem pa je nenadoma treščilo v svet: vojna! Obrazi odraslih so se zmračili, smeh je izginil, pesem je utihnila; otroci smo nehali biti otroci. Z grozo in bolečino smo opazovali, kako so fašisti s težkimi, okovanimi čevlji pomendrali vse, kar je bilo naše. Kakor kobilice so se razlezli po naših domovih – ti »nadljudje«. Mi, »odrasli otroci«, smo doživeli veliko razočaranje. Nismo mogli razumeti, da je naša »hrabra vojska« kapitulirala. Vsak dan smo pričakovali nekoga, ki bo vse to spremenil, ki bo opral to sramoto z nas vseh.

Nismo se zmotili. Kmalu so začeli prihajati... na zunaj trdi, odločni, vedno lačni, tudi strgani in mokri ter prezebli in nepopisno iznadljivi in pogumni; s seboj so nosili svobodo. Kako mnogo so nam pomenili! Bilo jih je mnogo: Zdene, Jürek, Oskar, Atena, Bojan, Savo, Vida, Janez, Joško, Nabor, Djuro in še stotine drugih partizanov z leve in desne strani Mure, od Kozjaka in Pohorja pa tja do Bleda in še kje, je poznalo moj dom. »Postojanka pri treh mladenkah« so ga imenovali. Tovorili so kilograme najrazličnejšega propagandnega materiala, municije, hrane, obleke itd. Kako smo se razveselili prvih partizanskih pesmi! Peli smo jih v najtežjih in sončnih dneh. In prva številka »Slovenskega poročevalca« – šel je iz rok v roke, dokler se je držal skupaj. Iz krompirja smo izrezovali petokrako zvezdo, črke, ki so takrat pomenile življenje. Tiskali smo male lističe in jih raztresali povsod, pisali po zidovih in ploteh naša gesla, zbirali hrano, obleko, bili smo kurirji, stražarji – puntarji, kot milijoni drugih širom naše domovine. Tako smo rasli in se učili od starejših tovarišev, kako globoka je resnica Župančičeve misli: »Zemlja domača – ni prazna beseda...«

Postali smo Skojevci. To je bilo veliko priznanje za naše delo. Kako smo bili ponosni in hvaležni našim učiteljem, staršem in Partiji, ki so nas vodili in usmerjali ter iz nas napravili prave ljudi. Čutili smo veliko odgovornost in še odločneje nadaljevali naše delo. Bilo nas je mnogo in zaupali smo drug drugemu. Najtežje nam je bilo takrat, kadar katerega od najbližjih ni bilo več nazaj. Takrat tudi pesem ni pomagala – niti tista najlepša: »Počiva jezero v tihoti...« Danilo je ostal nekje pri Bledu, Danico so ustrelili pri Muri, Jürek je padel na Podgradju, Jánka so ubili v Cezanjevcih, Cirila so obesili v Ljutomeru in še in še. Koliko jih je trpelo v taboriščih in umiralo po ječah!

Pa nas gorje ni strlo. – Samo še bolj nas je utrdilo v spoznanju, da je naša pot pravilna in edina. Naša skojevska organizacija je bila trdna. Dobivala je vedno težje in odgovornejše naloge. Naše vrste so se množile, svoje mreže smo razpletali vedno širše. Fašisti se že zdavnaj niso čutili več varni, zato so teror še povečali in še budneje nadzorovali »svoja lovišča«, kajti zemlja pod nogami se jim je v temeljih majala. Posluževali so se izmečkov slovenske zemlje, – domačih izdajalcev – kateri so za judeževe groše prodajali svoje ljudstvo.

Zato smo nekega dne – tik pred svobodo – ostali brez doma. Tudi očeta in matere nismo več imeli. Novakovo mamo so Kozaki pretepli do krvi, ker ni hotela izdati najmlajših dveh Marijice in Janka, ki sta se ji motala okrog nog ter z grozo v očeh opazovala nenavaden kres sredi belega dne.

Ne, niso nas strli niti tokrat, ker so nam trdno stali ob strani tovariši; pomagali so nam drugi ljudje in trpeli z nami.

Podlaga napredku

Pravijo, da so razmeroma redki dogodki, ob katerih bi lahko dejali, da pomenijo prelom za dotedanje življenje. Kadar pa se dogodi kaj takega, kar potlej poimenujemo z besedo prelom, potlej je to nekaj izrednega in pomeni res bistveno kakovostno in kvalitetno nekaj novega. Tokrat, ko se pomenkujemo o uveljavitvi zakonov, predpisov in odlokov, ki so bili te dni v razpravi in sklepanju pred Zvezno ljudsko skupščino, velja reči, da bo prav z njimi dosežen prelom v dosedanjem načinu gospodarjenja. Predpisi, odloki, zakoni in ukrepi, ki jih je sprejela že pred časom Zvezna ljudska skupščina ali Zvezni izvršni svet, bodo s sedaj objavljenimi celota in vse to bo povzročilo takšne spremembe v gospodarskem življenju nasploh, posebno pa še v gospodarskem sistemu, da marsikdaj prezremo njihov daljnosežni pomen. Vse to bo posegalo tudi na vsako področje družbenega življenja in vse to bo podlaga in spodbuda za hitrejši razcvet socialističnih odnosov in oblik na vseh teh področjih. Seveda bodo te spremembe terjale mobilizacijo vseh političnih in družbenih sil, kar pomeni, da so pred nami tudi obsežne in odgovorne naloge.

Na zadnji seji Izvršnega odbora Zveznega odbora SZDL Jugoslavije je tov. Mijalko Todorović med drugim takole označil značilnosti novega sistema:

»Predloženi instrumenti delitve naj, najkrajše rečeno, pripomorejo, da bomo še bolj dosledno in bolj popolneje uveljavljali socialistično načelo nagrajevanja po delu. Ves sistem deluje tako, da so kar najbolj zainteresirani vsak posameznik, neposredni proizvajalec, torej tudi delovni kolektivi (gospodarske organizacije), da povečajo delovno storilnost, ne samo glede večje vneme in neposredne pobude posameznikov pri delu, marveč hkrati glede varčnega gospodarjenja vseh činiteljev proizvodnje, tako živega dela, kakor tudi družbenih sredstev za proizvodnjo. To pomeni tudi kar največje zanimanje neposrednih proizvajalcev, kolektivov in posameznikov za družbeno akumulacijo. Novi sistem delitve bo spravil delovne kolektive in delavce v takšen položaj, da bodo kar najbolj zainteresirani za to, da bodo sami akumulirali, da bodo sami razvijali in izpopolnjevali materialne pogoje svojega dela, materialne pogoje proizvodnje. Hkrati jim novi odnosi bolj kakor doslej nudijo in zagotavljajo možnosti, da sami s svojim svobodnim delom razvijajo in izpopolnjujejo materialne pogoje dela za povečanje lastnega dohodka, za izboljšanje življenjskega standarda in splošnih življenjskih razmer.

Skladno s tem vodi sistem delitve k stalni in čedalje hitrejši decentralizaciji družbene akumulacije, krepitvi materialne osnove samoupravljanja, in sicer tako v gospodarstvu, kakor tudi na drugih področjih družbene samoupravnosti«.

Seveda bi bilo napak misliti, da bo z uveljavitvijo zakonov, predpisov in odlokov že vse delo opravljeno. Čaka nas še obilo dela. Veliko bo še potrebno pojasnjevanj, dogovorov in naporov, kajti s temi spremembami bo uveljavljeno le tisto, kar je mogoče storiti v sedanjih razmerah. Toda že te pridobitve, in to ne pridobitve jutrišnjega, temveč današnjega dne, bodo spremenile položaj človeka v vsakem pogledu — ekonomskem, družbenem in moralnem.

Star je pregovor: »Vsak je svoje sreče kovač.« In ta pregovor bo prišel sedaj polno do izraza. Kladivo in naklo je namreč v naših rokah, od nas samih, od naše prizadevnosti, gospodarnosti in naših odločitev je odvisno, kako bomo živeli, kolikšen dohodek bomo ustvarili v gospodarskih organizacijah, kolikšna sredstva bodo komuni na razpolago za urejanje vseh tistih zadev, od katerih je odvisen življenjski standard nas vseh, tam, kjer delamo in živimo.

P. D.

Obisk v prijateljski Gani

Predsednik Tito prispel v prijateljsko afriško deželo — Trdna vez v boju proti kolonializmu in blokovski politiki

V torek ob enih popoldne je predsednik Tito prvič doslej stopil na tla neodvisne afriške dežele Gane. Pozdravili so ga njen predsednik Nkrumah ter drugi visoki funkcionarji. Ganska prestolnica je svečano okrašena sprejela visokega jugoslovanskega gosta in ga kar se da toplo pozdravila. Mesto je polno jugoslovanskih in ganskih zastav ter slik obeh predsednikov.

Jugoslovanski predsednik se je doslej dvakrat sestal z ganskim predsednikom v New Yorku med zasedanjem Generalne skupščine OZN, toda sedanji obisk predstavlja mnogo večjo priložnost, da zamenjata nazore o sodobnih mednarodnih vprašanjih ter o dvostranskih odnosih. Saj igra Gana v današnjem afriškem svetu eno vodilnih vlog in je med najbolj vnetimi poborniki popolne osvoboditve vse »črne celine«.

Četudi so prijateljski odnosi med FLRJ in Gano razmeroma mladi, je podobnost v politični usmeritvi v mednarodnih odnosih kmalu postala most tesnega sodelovanja. Omenimo naj samo znano deklaracijo petih predsednikov, s katero so pozvali Hruščeva in Eisenhowerja, da se sestaneta in obnovita započete pogovore. Stališča Nkrumaha o kolonialnih vprašanjih, razorožitvi in mednarodnem sodelovanju imajo vse večji odmev v Afriki in po svetu. Dosledna neblokovska in protikolonialistična politika združuje obe deželi. Zato bo novo srečanje predstavljalo v bistvu nov delovni napor dveh državnikov, da bi še bolj utrdila sloves neodvisnih, neblokovskih prizadevanj.

Srečanje prihaja v času, ko skušajo ostanki kolonialističnih sil v novi obliki zavreti gibanje afriških narodov za osvoboditev in neodvisnost. Primer Konga najzgovorneje govori o tem. Gana se odločno bojuje proti tem naklepom. »Afrika pripada Afričanom,« pravi Nkrumah. »Mi smo edini, ki lahko resnično trdimo, da skrbimo za prihodnost te celine.« Jugoslavija je vedno poudarjala to misel. In prav zaradi razumevanja, ki ga kaže v odnosu do novih afriških dežel, si je v kratkem času pridobila v Afriki toliko prijateljev, med njimi tudi gansko ljudstvo.

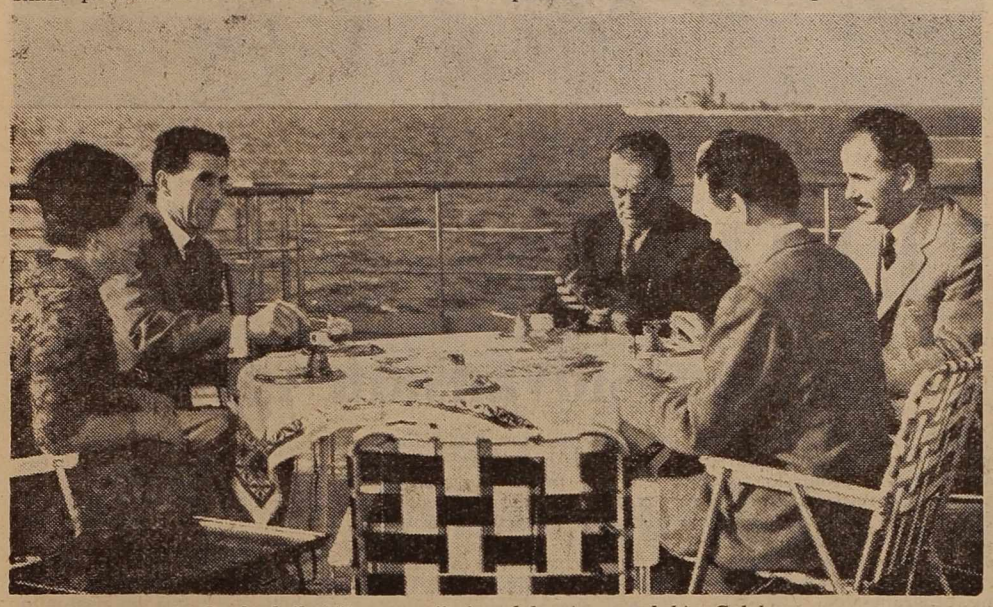

Predsednik Tito s svojimi sodelavci na palubi »Galeba«

UMRL JE MAROŠKI KRALJ MOHAMED V.

Rabat — V nedeljo je nenadoma umrl maroški kralj Mohamed V. Po uspeli operaciji mandeljnov mu je nenadoma prenehalo biti srce, zdravniki pa so bili brez moči. Njegove posmrtne ostanke so svečano pokopali v torek. Pogreba so se udeležili med drugimi v imenu predsednika FLRJ podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković, predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta Brežnev in tuniški predsednik Burgiba. V deželi so razglasili sedemdnevno žalost.

Kralj Mohamed se je rodil leta 1909. Leta 1927 je prišel na sultanski prestol tedanjega francoskega protektorata Maroko. Med bojem proti fašizmu l. 1943 se je priključil tedaj ustanovljeni stranki neodvisnosti — Istaklal. L. 1947 je zahteval ukinitev francoskega protektorata. Takšno stališče je okrepilo protikolonialne sile med Maročani. Po ogorčenih spopadih so ga francoske oblasti deportirale na Korziko.

Leta 1956 je Maroko dobil neodvisnost. Francija je priznala suverene pravice sultana Mohameda V. Od tedaj se maroški kralj zavzema za samoodločbo afriških narodov in za arabsko enotnost. Zavzema se za politiko nepovezovanja z bloki. Njegov naslednik sedaj je prvorojenec kot kralj Hasan III.

Spet: KLJUKASTI KRIŽI

To se je dogodilo spet v Zahodni Nemčiji. Ko se je v Düsseldorf-Iteru prejšnjo sredo razšel sprevod karnevalskih veseljakov, se je na zidovih hiš, šol in cerkev pojavilo nenadoma več ducatov kljukastih križev. Nekateri med njimi so bili visoki celo do pol metra. V neki zahodnonemški bolnišnici je neka bolna Židinja prejela jedilni pribor, v katerega so bili vrezani kljukasti križi. Žena je dobila živčni zlom. Pozneje so ugotovili, da je kakih šestdeset bolnikov doživelo podobno »čast«.

Ti pojavi so toliko značilnejši, ker je Zahodno Nemčijo te dni zajela »Eichmannova psihoza«, široka epidemija nemira in razdraženosti zaradi predvidenega procesa proti velikemu vojnemu zločincu. Tudi v Zahodni Nemčiji so se tokrat malce »zganili«. Razpisali so celo nekaj visokih nagrad za tiste, ki bi izdali nekatere Eichmannove sodelavce. Tako so »odkrili« zadnjega poveljnika koncentracijskega taborišča Baera, četudi se v bistvu niti ni skrival. Od treh policijskih agentov, ki so jih pred kratkim zaprli v Wiessbadenu, zaradi sodelovanja pri množičnih ubojih internirancev, je bil eden v aktivni službi vse do aretacije. »Nekje na Bavarskem« so januarja zaprli nekdanjega poveljnika koncentracijskega taborišča Hinzert, vendar so njegovo ime ohranili v tajnosti. V Ulmu so — po dvanajstih letih! — zaslišali nekdanjega Böhrmannovega tajnika Klopfera, ki je vmešan v množično uničevanje Židov. V Ansbachu te dni sodijo Karlu Hmielewskemu, ki odgovarja za smrt 10.000 zapornikov v Gussenu pri Matthausenu.

Nekaj vojnih zločincev je še v preiskavi, nekaj si je sodilo samih. Tako se je nekdanji esesovski poveljnik Rudolf Batz obesil v Wuperthalskem zaporu. Bivši esesovski obersturmführer Kornherr, sodelavec Eichmanna pri uničevanju Židov, si je pognal kroglo v glavo, ko je zaslišal pred vrati policijo. Zanimivo pri tem je, da ga policist ni nameraval aretirati — to je bilo na Dunaju —, temveč samo od njega izterjati alimente za tri nezakonske otroke. Vendar je nečista vest bila močnejša...

Seveda odkrivajo le nekatere, drugi pa se še nekje skrivajo. Od 950 obtoženih so doslej »našli« le 28! Za mnoge naciste krvavih rok so vedeli tudi visoki uradni krogi, pa so vztrajno molčali, oziroma jih ob pravem času opozorili, da so lahko pobegnili. Na drugi strani skušajo »rehabilitirati« naciste s tem, da jim dodeljujejo napredovanje. Tako bo te dni sprejel generalske našivke Kammhuber, nekdanji letalski as »stuck«. Za novega šefa vojne flote je predviden Adolf Zenker, ki odprto propagira Hitlerjeva »velika admirala« Raedera in Doenitza kot vzor današnje mornarice. Prav tako nameravajo povišati v generalnega inspektorja najstarejšega častnika Bundeswehra, onega hitlerjevskega generala Fertscha, ki so ga po kapitulaciji zaradi vojnih prestopkov obsodili na 20 let ječe in pozneje »rehabilitirali«.

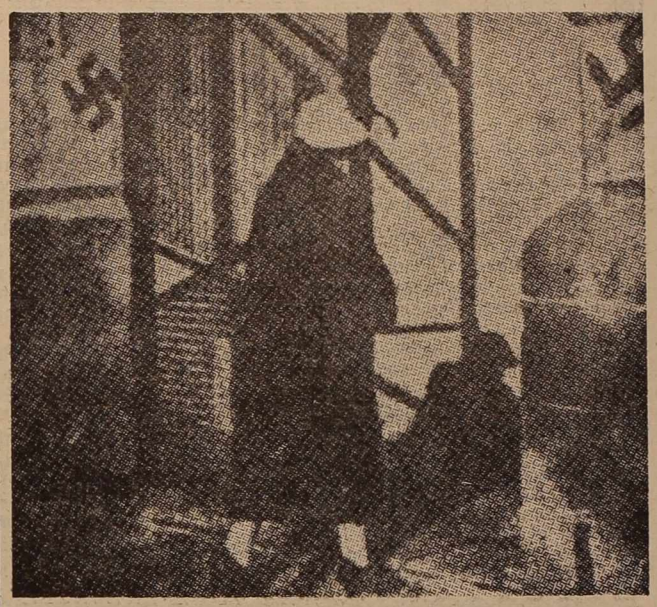

Taka znamenja so se pojavljala na židovskih svetiščih v Zahodni Nemčiji na pragu lanskega leta. Sedaj poročajo o nečem podobnem

Ali niso pojavi »kljukastih križev« dokaz o tem, da skušajo nacisti prav zaradi ponovne obsodbe nacističnih zločinov v zvezi s procesom proti Eichmannu v Izraelu pričeti s ponovno »ofenzivo«, kakršno so pričeli na pragu lanskega leta? Značilna je pri tem izjava nacističnega pilota Rudla, ki uživa gostoljubje Madrida, da bodo »bivši nacisti po vsem svetu zbrali 100.000 dolarjev za obrambo Eichmanna«.

PREPLAH V LEOPOLDVILLU

Napredovanje sil zakonite kongoške vlade proti glavnemu mestu — Posvetovanje separatistov — Čombejeve kazenske ekspedicije požigajo vasi plemena Baluba

V zadnjih dneh so vojaške enote zakonite kongoške vlade pospešile svoj pohod proti Leopoldvillu. Poročajo, da so zavzele glavno mesto province Kasai Luluaburg in obmejno mesto na robu leopoldvillske province Port Francqui. Predsednik Kasavubu je ves preplašen razglasil splošno mobilizacijo in obenem zahteval od predstavnikov OZN, naj napredovanje ustavijo, ker bo sicer sam ukrepal. Posebni odposlanec glavnega tajnika OZN Dajal je zato pozval stanleyvillske oblasti, naj prenehajo s pohodom in naj se umaknejo iz zasedenih mest.

Zanimivo je, da glavni tajnik OZN Hammarskjoeld ni doslej še ničesar ukrenil, četudi ima po najnovejšem sklepu Varnostnega sveta razširjena polnomočja. Zato se nekateri upravičeno sprašujejo, ali ne gre pri vsej zadevi morda za novo zavlačevanje. Iz tega razloga so čete generala Lundule tudi pričele svoj pohod. Resnica je, da se enote OZN niso doslej vmešavale v napredovanje. Predstavnik misije je celo dejal, da ljudstvo navdušeno pozdravlja Lumumbove vojake in se tudi vključuje v njihove vrste. V Luluaburgu je bilo baje 3.000 Mobutujevih vojakov, in vendar je mesto zasedlo le 600 vojakov zakonite vlade!

Separatist na jugu, premier Čombe v Katangi, je prejšnje tedne pričel pravo ofenzivo pokolja proti plemenu Baluba, vendar navzlic belgijskim častnikom in belgijskemu orožju ni uspel. Kot pravijo poročila, je njegova soldateska požgala na stotine vasi, toda prebivalci so se v glavnem pravočasno rešili v džunglo, od koder ponoči napadajo njegove žandarje. Kasavubu, Čombe in separatist iz južnega Kasaija, Kalondži, se sedaj znova posvetujejo o skupni akciji proti silam zakonite vlade. Najbrž bodo skušali vplivati na misijo OZN, da onemogoči nadaljnje napredovanje. Vendar vse pogostejši napadi na predstavnike Združenih narodov ne odpirajo preveč lepe perspektive.

IZZIVANJE IZ TIRANE

Na nedavnem kongresu albanske Partije so znova grobo napadli Jugoslavijo in njeno vodstvo. Prednjačil je generalni sekretar Enver Hodža, sledili pa so mu tudi govorniki »bratskih partij«. Vendar tokrat niso ostali samo pri obsodbah revizionizma. V albanskih krogih so celo lansirali vest, da je »Jugoslavija nameravala s pomočjo ameriškega sredozemskega ladjevja napasti Albanijo«! Izjave te vrste je dal tudi pred nedavnim ujeti albanski vohun Ljuša Vataja na procesu v Titogradu, četudi za to ni nobene podlage.

Seveda se takemu ravnanju albanskega vodstva nihče ne čudi, saj so v Tirani poleg Kitajcev najbolj glasni in dosledni v protijugoslovanski »ideološki« gonji. Da bi jo še bolj potrdili, so pred dnevi pretepli enega uslužbencev jugoslovanskega poslaništva. Najniže pa je padla albanska propaganda v času, ko je ves svet odločno obsodil zločinsko početje belgijskih kolonizatorjev z zakonitim kongoškim premierom Lumumbo. Kot je znano, so demonstranti v Beogradu napadli belgijsko veleposlaništvo in ga tudi demolirali. Jugoslovanska vlada je uradno tako početje obsodila (namreč napad na samo veleposlaništvo!), v Tirani pa so sporočili, da je »revizionistična klika v Beogradu navzlic temu, da z besedami trdi, da je proti kolonizatorjem, z dejanji podprla njihovo politiko in zločine, ker je pokorni služabnik imperialistov in kolonizatorjev, ki zatirajo afriške narode«.

Take izjave so zmožni ljudje v Tirani, četudi ves svet ve, da je bila Jugoslavija najbolj dosledna v stališču do Konga in v obsodbi tujih, posebno belgijskih manevrov v njej. Proti belgijskemu kolonializmu je odločno demonstrirala vsa Jugoslavija, četudi je treba na drugi strani spoštovati nedotakljivost tujih diplomatskih predstavništev. Upravičen ljudski gnev pa se ob nezaslišanem zločinu pač ni mogel zaustaviti...

Prizor iz Gane — Domači rokodelci, ki jih lahko vidiš v mestih

Razgovori DE GAULLE—BURGIBA

Pariz — V ponedeljek sta se v dvorcu Rambouillet sestala francoski predsednik de Gaulle in tuniški predsednik Burgiba. Kot je znano, je tuniški minister za informacije že nekaj dni poprej pripravljal v Parizu »primeren teren« za tak sestanek. Tunis želi posredovati pri francoski vladi, da bi prišlo do stikov med njo in predstavniki začasne alžirske vlade, katerim naj bi sledilo premirje v Alžiru.

Razgovori so potekali v najboljšem ozračju. Kaj več niso uradno sporočili. Računajo, da bo predsednik de Gaulle po tem sestanku spregovoril in pojasnil svoje stališče do Alžira. Doslej je nekaj mesecev molčal. Znano je, da je začasna alžirska vlada pripravljena na razgovore brez vsakih poprejšnjih pogojev. Sedaj je torej vse odvisno od Pariza.

NOVI VETER

Brazilski predsednik Quadros uvaja nov sistem dela — »Papirčki« z navodili ministrom — »Usodna« izjava o razgovorih s Kennedyjem

Novi argentinski predsednik Quadros je predstavljal že v času, ko je kandidiral, pravo neznanko za politike, saj ga celo njegovi najboljši znanci po lastni izjavi niso mogli dodobra spoznati. Kandidiral je ob podpori konservativnih strank, vendar je v predvolilni kampanji v svojih govorih nanizal toliko razmeroma naprednih misli, da je postala zmeda o njegovih dejanskih težnjah še večja. Za simbol bodoče uprave v deželi je izbral — metlo, s katero namerava pomesti s starim, z vsem, kar škoduje dejanskemu ugledu Argentine.

Kaže, da bo v brazilski prestolnici Brasiliizavce nov veter. To te dni že temeljito čutijo uslužbenci ministrstev in predvsem ministri sami. Predsednika je, kot pravijo, naravnost popadla prava vročica po znanju. Vse želi vedeti. In tako potujejo kar po vrstnem redu papirčki s vprašanji posameznim ministrom s strogo določeno vsebino, tako imenovani »bilhetinhos«.

Pravosodni minister je n. pr. prejel listič z naslednjimi napotki: »Naj vaša ekscelenca v roku 90 dni pripravi vse potrebno za pričetek reforme trgovskega zakonika, državljanskega zakonika, kazenskega zakonika, zakona o mladoletnih, zakona o transportih, zakona o prekrških...«

Finančni minister je prejel naročilo: »Posredujte pri Brazilski banki, naj strogo prouči in uporabi najstrožje kriterije pri vprašanju uvoza brez ustreznega izvoza v isti količini iz dežele. Naj ne bo nikakih obzirnosti do sektorjev naše proizvodnje. To naj bo za vašo ekscelenco strogi napotek.«

Prosvetni minister je prejel listič z napotili glede štipendistov v tujini. Zunanjega ministra je brez dvoma presenetil listek z navodili naslednje vsebine: »Naj vaša ekscelenca prevzame nujne ukrepe, da se urede normalni diplomatski in gospodarski odnosi, po možnosti na ravni poslanstva, z Madžarsko, Bolgarijo in Romunijo. Izvolite ugotoviti, ali imajo tri baltiške dežele, ki jih že zdavnaj ni več — Letonija, Estonska in Litva — še vedno diplomatska predstavništva, akreditirana v Braziliji. V nasprotnem primeru razveljavite akreditive. Pošljite mi informacije o brazilskem predstavništvu na Formozi, glede zaposlenega osebja, stroškov reprezentance...«

Predsednik Quadros — metla pometa...

Navedli bi lahko še mnogo takih papirčkov. Sedaj je povsem razumljivo, čemu je Quadros porabil ves svoj čas od izvolitve do prevzema oblasti za to, da je obiskoval tuje dežele, pogostoma kot navaden turist, opazoval, se menil... Prav tako je razumljivo reagiranje nekaterih političnih strank desnice, ki so podprle njegovo kandidaturo in pričakovale od njega povsem nekaj drugega. Predvolilne obljube so nekaj drugega kot poznejša politika, so najbrž mislile. Pa so se zmotile...

Predsednik sam je ob neki priložnosti dejal: »V samih šestih dneh sem moral razveljaviti 65 koncesij, ki so jih dali družbam za radijsko in televizijsko omrežje. Moral sem drastično nastopiti proti uporabi državnih avtomobilov ter uvesti redni delovni čas za uradnike. Prepovedal sem, da bi dajali na lotrijo stanovanja in avtomobile... Prepovedal sem sprehode častnikov v tujino. Raziskal sem, koliko porabijo diplomati in vojaki v raznih poslanstvih. Uvedel sem urade za reklamacije v vseh ministrstvih.«

Značilen je tudi njegov odnos do Amerike, ki je vedno predstavljala — in še predstavlja — močnega severnega soseda, ki se je prav zaradi gospodarske moči tudi lahko vmešaval v notranje zadeve latinsko-ameriških dežel. Ko so ga vprašali, ali je res, da ga je Kennedy povabil v Washington, je odgovoril: »Rad bi se seznanil s predsednikom ZDA, toda ker imam polne roke dela, bi rad, da bi prišel on k meni, če mi ima kaj povedati.«

Spomenik ali ne

Na letošnjem občnem zboru ljutomerske občinske organizacije ZB NOV so razpravljali o predlogu, ki je star pravzaprav že nekaj let in o katerem so razpravljali že na več občnih zborih: narodnim herojem Jožetu Kerenčiču, Vinku Megli in Nandetu Kavčiču je treba postaviti v Ljutomeru dostojen spomenik. Prvoborci Prlekije to na vsak način zaslužijo in naloga naše generacije je, da se jim na tak način oddolži. Toda letošnji občni zbor omenjene organizacije je dal nov predlog, ki je vreden, da ob njem zabeležimo nekaj vrstic vsem merodajnim v razpravo in dokončno odločitev. Na občnem zboru so namreč razpravljali o tem, ali ne bi bilo bolj umestno kot spomenik, zgraditi Dom Zveze borcev. Že sam naslov menda pove dovolj, čemu naj bi tak dom služil. Predvsem za potrebe borcev, ki naj bi v tem domu našli prostor za oddih itd. Narodnim herojem Prlekije pa bi v pročelje doma vzidali primerno ploščo.

Predlog ljutomerske organizacije ZB je toliko bolj aktualen, ker so načeli vprašanje o gradnji spomenika tudi v Radgoni, kjer naj bi postavili večji spomenik, za katerega bi rabili baje okrog 5 milijonov dinarjev. Ali ne bi bilo primerno tudi tukaj (in morda še kje drugje) posnemati Ljutomer?

Naj bo to vprašanje postavljeno brez kakršnihkoli zaključkov. Te naj naredijo predvsem člani Zveze borcev NOV. Bolj kot kdajkoli prej, pa je to vprašanje aktualno letos, ko praznujemo 20. obletnico vstaje.

Ti si vojna sirota

Slišal sem pred nekaj dnevi na cesti nekoga, ki je mlademu, zdravemu, optimizma polnemu fantu dejal: »Kaj boš ti, vojna sirota!« Zanimal sem se za ta primer in ugotovil, da je fant res »vojna sirota«.

Potem sem se spomnil, kolikokrat pravzaprav slišimo te besede. Pa ne, da bi koga podcenjevali. Na sestankih in občnih zborih Zveze borcev, Zveze vojno-vojaških invalidov, na svetih za socialno varstvo itd. govorimo o »vojnih sirotah«. Da govorimo o mladih ljudeh, ki so zgubili med vojno starše, in da jim pomagamo, je prav, saj mora biti to največja skrb naše skupnosti.

Če bi danes po petnajstih letih zbirali podatke o tem, koliko sredstev je prispevala naša skupnost za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja, pa bi se morali vendarle vprašati, ali izraz »vojna sirota« vendarle vsaj malce ne spomnja na stare, berače, z lesenimi nogami, ki jih je bilo pri nas pred vojno vse polno na cestah, in katerim je dala občina namesto podpore ali invalidnine potrdilo, da smejo prosjačiti. Skratka, v ušesih zveni to preveč pomilovalno, celo podcenjevalno in skrb naše družbene skupnosti za te mlade ljudi tako ponesrečeno ponazarja.

Še en tak primer so »domovi onemoglih«. Ali bi lahko našli še bolj neprimeren naziv za domove, v katerih preživljajo zadnja leta stari ljudje in katerim posveča socialistična skupnost tolikšno pozornost! Najbrž ne. Pa naj je to samo »formalna plat« vprašanja, človek se ne more znebiti neugodnega vtisa.

Vse to se ni rodilo v Pomurju, toda raste tudi pri nas. Zato vprašanje pristojnim, ali ne bi bilo primerno poiskati v obeh primerih naziva, ki bi bolj posrečeno zamenjala »vojne sirote« in »domove onemoglih«.

Juš Makovec

Pred dnevi je bil v Radencih dvodnevni seminar za mladinske funkcionarje iz radgonske občine. Na sliki: med razgovorom po predavanju

VELIKA UDELEŽBA
na Jugoslovanskih igrah

V Pomurju se je v Jugoslovanske igre vključila vsa šolska mladina. Pionirski odredi so izdelali obširne programe. Po občinah pa so bile te dni prve seje občinskih odborov Jugoslovanskih iger, na katerih so sestavili obširne delovne programe.

Okrajni odbor Jugoslovanskih iger je imenoval 12 komisij, ki bodo do 27. aprila analizirale stanje v Pomurju na področju likovne, glasbene, dramske, lutkovne, filmske, tehnične, literarne in knjižničarske dejavnosti. Vsaka komisija bo te dni izdelala podroben program dela. Glasbena komisija se je že sestala in izdelala program za izvedbo okrajne revije mladinskih in otroških pevskih zborov. To bo tudi v Pomurju prva največja prireditev v okviru Jugoslovanskih iger.

Na okrajni reviji mladinskih in pionirskih pevskih zborov bo nastopilo preko 1000 pevcev Pomurja. Pravico nastopa na okrajni reviji si bodo pridobili najboljši pevski zbori na podobnih prireditvah po občinah. Prva občinska revija mladinskih in pionirskih pevskih zborov bo 9. aprila v Gor. Radgoni, kjer predvidevajo, da bo nastopilo 9 zborov. Nato 16. aprila v Ljutomeru, 23. aprila v Murski Soboti, 30. aprila v Gornjih Petrovcih in Lendavi in 1. maja v Beltincih. Doslej se je že prijavilo za občinske revije nad 60 pionirskih in mladinskih pevskih zborov. V Pomurju računajo, da bo na vseh teh prireditvah sodelovalo okrog 2400 pevcev. Okrajna revija bo 7. maja v M. Soboti, na kateri bo nastopilo okrog 14 pevskih zborov. Mladino in pionirje bodo pogostili ter jim pripravili veselo popoldne. V ta namen bodo imenovali poseben odbor, ki bo skrbel za prevoz, prehrano in razvedrilo po prireditvi.

Glasbena komisija bo priredila v okviru Jugoslovanskih iger tudi revijo glasbenih šol Pomurja. Prireditev naj bi bila še pred zaključkom šolskega leta v Murski Soboti. Učenci teh šol se že pripravljajo na revijo. D. B.

Ocena dobro – za lansko leto

Na seji Občinskega ljudskega odbora v Lendavi so predvčerajšnjim odborniki razpravljali o dosedanjem razvoju gospodarstva v občini. Vse gospodarske organizacije, razen Proizvodnje nafte, so v lanskem letu zadovoljivo povečale proizvodnjo, poleg tega pa so bile izvedene tudi nekatere rekonstrukcije, tako v Dežnikarni, opekarnah itd.

Podjetja imajo še vedno največje težave zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev, pomanjkljiva pa je ponekod tudi organizacija dela. Na seji so ugotavljali, da so se poleg industrijskih v lanskem letu okrepila tudi obrtna podjetja. Nekoliko bolj kritično pa je stanje v uslužnostni obrti. Takih obrtnih delavnic je na območju lendavske občine 7. Svet za industrijo in obrt pri občinskem ljudskem odboru je kolektivom teh delavnic priporočal, naj se združijo.

Gasilski dom pri Vidmu dograjen do julija

Že večkrat smo poročali o gradnji novega gasilskega doma pri Vidmu. Ta je sedaj v surovem stanju že dograjen, do konca pa ga bodo dogradili do 23. julija, ko bodo imeli v okviru proslave 20. obletnice ljudske revolucije tudi svečano otvoritev. Najprej so nameravali v domu urediti tudi prostore za krajevni urad, sedaj pa je pokazala zanimanje za te prostore kmetijska zadruga.

Goričko v naslednjih petih letih

☐ Tudi v petrovsko-šalovski občini so komisije za pripravljanje perspektivnega plana izdelale predlog nadaljnjega razvoja občine.

☐ Celotno območje občine je sadjarskega značaja, zato naj bi v prihodnjih petih letih obnovili sadovnjake na površini 330 hektarov.

☐ Že sedaj je v občini nad 100 hektarov obdelovalne zemlje, last socialističnega sektorja, zato predvidevajo gradnjo novih hlevov v Šalovcih, G. Petrovcih, Domanjševcih in svinjakov v Čepincih.

☐ V Adrijancih naj bi uredili farmo za piščance, z letno kapaciteto 250.000 piščancev.

☐ Kmetijske zadruge bodo povečale število strojev, in to za približno 50 milijonov dinarjev vrednosti.

☐ Mehanična delavnica, ki bo služila predvsem za popravilo kmetijskih strojev, je v surovem stanju že dograjena, kupiti pa bo potrebno še stroje in opremo.

☐ Gradbeno podjetje »Remont« naj bi v prihodnjih petih letih ustanovilo poseben mizarski obrat.

☐ Poleg gospodarskih investicij računajo tudi na gradnjo stanovanj. Teh naj bi zgradili v prihodnjih petih letih 30. Poleg tega je v predlogu petletnega plana tudi petrovska šola, dvorana v Šalovcih, Gornjih Petrovcih in v Križevcih. Pri teh investicijah računajo tudi na pomoč prebivalstva.

☐ Z omenjenimi investicijami bi omogočili zaposlitev okrog 320 delavcem.

V preteklem tednu je bil v Radencih še en seminar — za člane okrajnega komiteja ZKS

Občni zbor ObGZ Murska Sobota
Zastarela tehnična oprema

Na občnem zboru občinske gasilske zveze, ki je bil prejšnjo sredo, so delegati iz 94 gasilskih društev, kolikor jih je na območju soboške občine, razpravljali o organizacijskih in gospodarsko-finančnih vprašanjih. Ker gasilskim društvom primanjkuje tehnični kader, so bili delegati mnenja, da je potrebno v gasilske vrste vključiti čimveč strokovno izobraženih ljudi. To narekuje tudi hiter gospodarski razvoj pri nas. Z velikimi investicijskimi vlaganji v gospodarstvo se močno veča tudi mehanizacija, širijo se kmetijska posestva na našem podeželju. V gasilske organizacije, ki so poklicane za to, da te dobrine čuvajo in očuvajo, pa se vse premalo vlaga.

Lani je bilo na področju soboške občine 27 požarov, pri tem pa je škoda znašala skoraj 9 milijonov dinarjev. S pravočasnim nastopom in učinkovito akcijo pa so gasilci očuvali nad 90 milijonov dinarjev vrednosti pred požari. Ker se je število požarov v primerjavi z letom 1959 nekoliko povečalo, bi morali poleg gasilcev posvetiti več skrbi preventivni službi tudi v gospodarskih organizacijah. Več pomoči, posebno pri urejanju gasilskih vodnjakov, ki so nujno potrebni pri nemoteni gasilski službi, bi moral nuditi tudi DOZ.

Na občnem zboru so tudi omenili, da je med gasilskimi društvi in mladinskimi organizacijami vse premalo povezave. Temu problemu bo potrebno posvetiti vso skrb, v gasilstvo pa vključiti čimveč mladine in tudi pionirjev. Starostna doba operativnega članstva namreč niha med 30. in 60. letom. Vzrok, da je mladine premalo v gasilskih vrstah, je iskati tudi v zaostalosti pri tehnični opremljenosti gasilskih enot. Na občnem zboru so se tudi zavezali za to, da bi po vaseh organizirali gasilsko samopomoč.

-rj-

PROSLAVA 20-LETNICE VSTAJE V M. POLANI

Preteklo soboto je bila v Lendavi občinska konferenca Zveze borcev NOV. Na konferenci so med drugim sklenili, naj bo občinska proslava 20-letnice vstaje pri »Pršovem mlinu« v Mali Polani, kjer je bil ustanovljen prvi odbor OF za spodnji del Prekmurja.

Občni zbor ObGZ Beltinci

Lani je bilo na območju beltinske občine 5 požarov s skupno škodo 480 tisoč dinarjev. S hitro intervencijo pa so gasilci preprečili nad 4 milijonov dinarjev škode. V razpravi so ugotovili, da je število gasilcev v primerjavi s številom prebivalstva mnogo premajhno. Tudi opremo imajo zastarelo. V občini imajo samo tri motorne brizgalne, ročne brizgalne pa so stare že nad 70 let. Delegati so grajali tudi nekatere družbene organizacije, ki so do sedaj kazale premalo zanimanja za probleme gasilstva. Tudi odnos KZ in nekaterih posestev ter podjetij do gasilcev je dokaj slab. V gasilskih vrstah zelo pogrešajo mladino. Med drugim so sklenili, da bodo v bodoče posvečali mnogo več skrbi strokovni vzgoji svojih članov. Sprejeli so tudi predlog, da bodo sodelovali pri proslavah ob priložnosti praznovanja 20-letnice začetka naše revolucije.

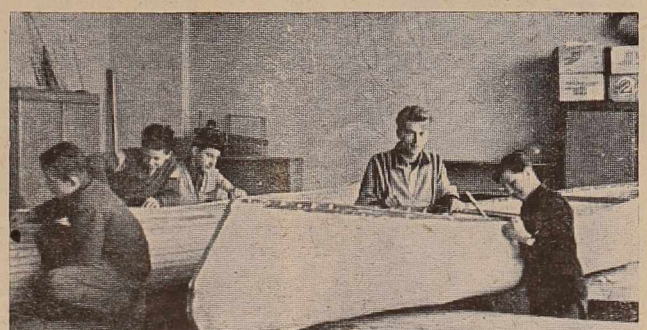

Pionirji Osemletke I. v Soboti so naredili dva kanuja

»HORUK 1961«

V prvih aprilskih dneh bodo številne brigade prevzele nove delovne naloge in nadaljevale veliko delo — izgradnjo avtomobilske ceste »Bratstvo in enotnost«. Petdeset tisočim mladih iz vseh krajev naše domovine se bodo pridružili tudi mladi delavci, kmetje in srednješolci iz Pomurja.

Kot v prejšnjih letih, bo tudi letos mnogo mladincev in mladink obiskalo edinstveno šolo bratstva in prijateljstva na zvezni in na lokalnih delovnih akcijah. Bogata kulturna, športna, tehnična in politična dejavnost bo napravila življenje v brigadah pestrejše in lepše.

V zadnjih dneh meseca marca bosta odšli na zvezno delovno akcijo iz Pomurja dve specialni brigadi. Prva bo specialna traktorska in bo ostala na »Avtoputu« štiri mesece; brigadirji v tej brigadi pa bodo lahko v tem času obiskovali nižji in višji traktorski tečaj in ob koncu opravili izpite za polkvalificirane traktoriste.

V istem času bo odšla iz Pomurja tudi druga, specialna zidarska brigada, ki bo ostala na delovišču tri mesece. Brigadirji v tej brigadi pa bodo lahko opravili izpit za polkvalificirane zidarje s kamnom ali z opeko. Mladinci in mladinke — brigadirji teh brigad pa bodo lahko obiskovali tudi tečaje za polkvalificirane vodovodne inštalaterje, elektro-inštalaterje in avto-električarje. Mladinke se bodo lahko po opravljenem kuharskem tečaju ali drugih gospodinjskih tečajih zaposlile kot polkvalificirane delavke v uslužnostnih servisih stanovanjskih skupnosti in drugod.

Brigadirji in brigadirke se bodo v teh brigadah lahko vključili tudi v tečaje za upravljavce manjših gradbenih strojev, tesarje, asfalterje, armirce itd.

Poleg teh strokovnih tečajev, ki bodo brigadirjem in brigadirkam v zelo kratkem obdobju treh ali štirih mesecev omogočili, pridobiti si poklic, bo organiziranih v vsakem naselju še več amaterskih tečajev. Naj jih naštejemo le nekaj: kolesarski, za mopediste, tečaj za voznike-amaterje motornih koles, fotoamaterski, kino-operaterski, radio-amaterski tečaj itd.

Vidimo torej, da je Glavni štab MDB v letošnjem letu omogočil še širše in kvalitetnejše strokovno in tehniško izobraževanje mladim graditeljem avtoceste »Bratstvo in enotnost«. Tudi bogato kulturno in športno življenje v naseljih bo pritegnilo velik del mladincev in mladink, pa tudi idejno-vzgojna dejavnost v različnih oblikah, kot so predavanja, krajši seminarji, razgovori itd., bo prispevala, da bo letošnja šola bratstva in enotnosti še bolj popolna in uspešna.

Mladinci in mladinke, ki žele sodelovati v kateri izmed pomurskih brigad, posebej pa oni, ki bi radi v kratkem času pridobili poklic, se lahko prijavijo za odhod v svojem aktivu LM v podjetju ali na vasi, prav tako pa tudi na občinskih komitejih LMS, ki zbirajo prijave do 15. marca tega leta.

Nekaj novic iz Kobilja

— V lanskem letu so mladi zadružniki iz Kobilja organizirali več poučnih ekskurzij in izletov. V zimskih mesecih pa se zbirajo okrog televizorja, radijskega sprejemnika in gramofona, ki so jih kupili pred nedavnim.

— Zadružni dom v Kobilju zbode marsikoga v oči, saj stoji že leta in leta nedograjen. Primerne prostore bi potrebovala predvsem mladina, služili pa bi tudi ostalim vaškim organizacijam.

— Pred kratkim so na občnem zboru društva Ljudske tehnike v Kobilju sprejeli obširen program dela za letos. V okviru tega društva delujejo avto-moto sekcija, radiotelegrafski in elektrotehnični krožek.

POMURSKI FILMSKI BAROMETER

FANTOVSKI VEČER – Ameriški film, za katerega velja opozoriti, da ga je realiziral isti avtorski trio, ki smo ga spoznali že v priznanem filmu »Marty«: scenarist P. Chayefsky, režiser Delbert Manu in producentska hiša Hecht – Hill – Lancaster. Že sam naslov filma pove, za kaj gre in kakor pri »Martyju« je tudi tukaj zgodba povsem enostavna, vendar je v okviru te zgodbe scenarist vešče očrtal, kaj vse se dogaja pod površino likov, ki jih je moč vsak dan srečati na ulici. Zato pa kritika meni o režiserju Mannu in producentih, da so, verjetno iz komercialnih razlogov, pretirano vztrajali pri očitnih aspektih seksa, kar pa je bilo povsem nepotrebno. Po drugi strani pa je zopet spretno vpletenih v vrvež te fantovske noči več vedrih in humorističnih momentov, kar je filmu samo v prid.

Film bo sredi prihodnjega tedna na sporedu kina v Lendavi.

Marilyn Monroe in Lawrence Oliwer

PRINC IN PLESALKA – Četudi gre le za angleško inačico Pepelke in če je Pepelka Marilyn Monroe, režiser pa Sir Lawrence Olivier, stvar nikakor ni od muh, pa čeprav je film posnet po drami, ki ima več ali manj zaprašeni karakter. Gre namreč za princa iz Karpatije, neke balkanske dežele, kar danes v letu 1961 ni več zanimivo niti za zapadno občinstvo. Zato poudarja kritika, da se je Sir Lawrence Olivier »gentlemenski« omejil pri režiji zgolj na to, da je določal, kako se bo posamezni igralec gibal in izgovarjal svoj tekst. Kritika mu očita, da je tudi kot igralec pretrd. Mnogo bolje se je znašla Marilyn Monroe z dinamiko svojih oblin, medtem ko ji je tekst očitno povzročil težave. Gledalcev najbrž ne bo motilo, da se Marilyn Monroe zdravi ta čas na psihiatrični kliniki. Sicer pa je najbolje odigrana vloga v filmu vloga stare kraljice, ki jo je režiser poveril rutinirani Sybil Thorndike.

Film je včeraj in danes na sporedu soboškega kina.

POSLEDNJI VAGON – Filmskim kritikom je znano, da v okvirih standardnega westerna – ne novega, psihološkega ali »nadwesterna« ni mogoče nič novega povedati niti zamisliti. Tistim, ki so radi že v naprej seznanjeni z dogajanjem, naj povemo, da bodo v filmu uspeli romantičnemu junaku, brez strahu in napake, nevsakdanji podvigi s koncem, ki je znan že v začetku. Richard Widmark se bori v filmu kot posvojenec Komančev sam proti kopici Apačev, na sodišču pa skoraj prepriča svojega sodnika, da je (sodnik) večji krivec kot obtoženec. Dobi tudi nagrado - to je dekle, s katero odide živet pot šotore, ker prezira življenje mesta. Znano geslo J. J. Rousseana – povratek prirodi – izzveni tukaj komično, ker je brez praktične vrednosti za množico. Navzlic vsem pa je film privlačen za gledalce, zlasti za mlajši rod.

Film bo ob koncu tega tedna na sporedu kina v Murski Soboti.

DOBRI VOJAK ŠVEJK – Humor je koristen celo za zdravje, trdijo nekateri. Po drugi strani humorja tudi ne primanjkuje. O tem se prepričamo v brivnici, v gostilni, na vlaku in sploh povsod, kjer se ljudje zbirajo. Le na filmskem platnu je ponavadi humorja bolj malo, zlasti sodobnega. Zato ni odveč filmska inačica humorističnega romana Jaroslava Haška z istim naslovom, pa čeprav nas vrača v čase prve svetovne vojne in »blagopokojne« Avstró-Ogrske. Ta češki film v dveh delih vztrajno polni dvorane naših kino dvoran in navzlic nekaterim njegovim hibam se ljudje iz srca nasmejijo dogodivščinam dobrega vojaka Švejka.

Film bo to soboto in nedeljo na sporedu kina v Verženju.

GOSPA MINISTRICA – Domači film, za katerega meni kriatika, da režija ni posvetila dovolj pozornosti vrednotenju Nušičevega teksta, za katerega pač ni mogoče trditi, da je slab. Na kratko bi lahko rekli o filmu, da je pisana zabava, solidno resna, kar pa je obratno od Nušiča. To je predvsem krivda scenarija (poleg režije), vendar film do neke mere le približa čas in ljudi, ki jih je Nušič tako mojstrsko ne samo opisal, ampak tudi vrednotil. To, da se pred kamero giblje veliko število praznično oblečenih ljudi, ne more izbrisati mrtve atmosfere, ki je pri Nušiču ni in tudi ne more biti.

Film bo to soboto in nedeljo na sporedu kina Videm ob Sčavnici.

• **DAN, KO SO DELILI OTROKE** – Ameriški film, ki je vsekakor vreden ogleda in gane do srca slehernega gledalca, ki je doumel vso tragiko dogajanja na platnu, t. j. tragiko otrok, ki so ostali na svem lepem brez staršev in rednikov. Ne glede na to, da je ameriška družba v filmu dokaj idealizirana, pa prevladajo na koncu koncev izredno komponirane epizode in detalji, ko otroci – sirote pogumno pogledajo tragičnemu življenju v obraz in ne zapadejo obupu, temveč kakor da bi že bili odrasli, stopijo na nova pota svojega življenja.

Film bo sredi prihodnjega tedna na sporedu kina v Ljutomeru.

V ŽEPOVCIH NOVI HLEVI

Kmetijska delovna zadruga v Žepovcih zaposluje 80 ljudi. Skupno ima zadruga 470 hektarov zemlje, ki je v glavnem arondirana. Tudi živine ima žepovska zadruga precej. Letošnje ugodno vreme je kolektiv zadruge izkoristil za gradnjo novega hleva. Tako bodo kmalu povečali število goveje živine od sedanjih 272 na 372 glav. Novi hlev bo stal okrog 1 milijonov dinarjev.

Kmetijska delovna zadruga v Žepovcih skrbi že vsa leta nazaj tudi za vaške ceste. Vsako leto navozijo na ceste do 500 kub. metrov gramoza.

TUDI LETOS ZA NOVE STROJE

Delavski svet ljutomerskega podjetja Mizarstvo je pred nedavnim razpravljal o zaključnem računu za leto 1960. Podjetje, ki ima zaposlenih 40 delavcev, je v lanskem letu doseglo 24 milijonov 575 tisoč čistega dohodka, od tega so dali v sklade podjetja 10 milijonov 354 tisoč dinarjev.

Podjetje ima precejšnje težave zaradi zastarelih strojev in neprimernih delovnih prostorov. V lanskem letu je dal kolektiv za strojno opremo 6 milijonov, letos pa predvidevajo 8 milijonov. Tako bo s postopnim investiranjem podjetje kmalu v celoti modernizirano. V naslednjih petih letih namerava ljo zgraditi tudi nove poslovne prostore in to v bližini glavnega kolodvora.

PIONIRSKI FILMSKI KLUBI

Okrajni odbor Jugoslovanskih pionirskih iger v Murski Soboti je med drugim predvidel tudi ustanovitev pionirskih filmskih klubov, ki bodo prikazovali kratkometražne filme, poleg tega pa se bodo pionirji v klubih seznanjali z zgodovino filma. Skupaj z Zvezo Svobod bodo organizirali poseben seminar za vodje filmskih klubov. Komisija za filmsko vzgojo pri okrajnem odboru Jugoslovanskih pionirskih iger bo pripravila še poseben seminar za filmsko vzgojo otrok do drugega razreda osnovne šole. »Mali kino«, tako se imenuje ta nova oblika filmske vzgoje, bodo ustanovili pri vseh otroških vrtcih in večjih šolah.

VESTI

TURNIŠČE – Minuli teden je bil v Turnišču setanek članov Zveze borcev. Med drugim so izvolili novi odbor ter razpravljali o bodočih nalogah. V zvezi z 20. obletnico vstaje so sprejeli sklep, da bodo krajevno proslavo posvetili spominu padlega narodnega heroja Štefana Kovača.

DOBROVNIK – Rdeči križ v Dobrovniku je imel pred kratkim redni letni občni zbor, na katerem so med drugim razpravljali o delitvi podpor socialno ogroženim.

Minuli petek pa je bil v Dobrovniku sestanek žena, ki so se pomenile o pripravah na 8. marec – Dan žena. V počastitev tega dneva bo v Dobrovniku otvoritev otroškega vrtca. V otroški vrtec bodo lahko sprejeli 46 otrok in sicer v prvi vrsti otroke, katerih starši so zaposleni.

ČRENSOVCI – Sekcija za kulturo in prosveto pri odboru SZDL je imela minuli teden sestanek. Med drugim so razpravljali o dograditvi zadružne dvorane. V zvezi s tem so sklenili, da bi naj v najkrajšem času pripravili gradbeni material za začetna dela v dvorani.

IVANJCI – Dela pri gradnji zdravstveno – kulturnega doma v Ivanjcih hitro napredujejo. Dosedaj so že nakopali okrog 60 kubičnih metrov zemlje za izdelavo zidne opeke.

PROSENJAKOVCI – Minuli teden so zasedali zadružni sveti v Ratkovcih, Selu in Prosenjakovcih. Razpravljali so o združitvi zadrug. Sklenili so, naj bi bil sedež zadruge v Prosenjakovcih.

CANKOVA – Na zboru volivcev na Cankovi so sklenili, da bodo s prostovoljnim delom pripravili gradbeni material, to je opeko za prizidavo dveh učilnic pri osnovni šoli na Cankovi, poleg tega pa bodo uredili ceste, ki so sedaj zelo slabe.

PETROVCI–ŠALOVCI – Pri Občinskem ljudskem odboru Petrovci–Šalovci je bila v soboto seja Sveta za stanovanjske in komunalne zadeve. Svet je imenoval posebno komisijo, ki bo opravila trasiranje ceste iz Gornjih Petrovec do Stanjevec in dalje do Mačkovec. Trasa nove ceste bo potekala po sedanji, vendar bodo pri tem izravnani vsi ovinki in vzponi. Cesta bo imela povezavo tudi z Mačkovci, Otovci ter z republiško cesto Boreča – Hodoš. Graditev te ceste bo velikega gospodarskega pomena za vse vasi v okolici. Prebivalci teh krajev so že pokazali zanimanje za gradnjo cest in so na na letnih konferencah Socialistične zveze razpravljali o tem, da bodo vsa nekvalificirana dela opravili sami s prostovoljnim delom. ObLO Petrovci–Šalovci je priskrbel že nekaj denarnih sredstev za navoz gramoza in nabavo betonskih cevi.

PETROVCI-ŠALOVCI – Te dni so po vsej občini letne konference Rdečega križa. Nekateri prebivalci so na konferencah izrazili željo, da bi vzeli v oskrbo kongoške otroke. Doslej imajo že osem prijav, vendar zanimanje še narašča.

VERŽEJ – V nedeljo je bil v Krištancih zbor volivcev za volilno enoto Grlava, kjer so sprejeli sklep, da bodo vaščani Grlave in Krištanec s prostovoljnim delom in s prispevki v materialu pomagali pri gradnji nove šole v Križevcih. Vaščani iz Salinec pa bodo prispevali k zgraditvi šolske stanovanjske zgradbe v Ljutomeru.

TIŠINA – Minuli teden so na sestanku Krajevnega odbora Socialistične zveze na Tišini sklenili, da bodo na predvečer 8. marca priredili proslavo. Kulturni program bodo izvajali učenci osemletke.

Tudi pionirska zadruga v Bogojini je v lanskem letu uspešno delovala. Na 30 arih zemlje so mladi zadružniki pridelali precej kumar, paprike, korenčka in prosa, za kar so dobili 15 tisoč dinarjev. Na nedavnem občnem zboru so mladi zadružniki sklenili, da si bodo ogledali na eni izmed kmetijskih gospodarstev predvsem gojenje cvetlic.

GORNJA RADGONA – Komisija, ki odgovarja pri radgonski Svobodi za proslave, je skupno z mestnim odborom SZDL že napravila načrt za proslavo 8. marca, ki naj bo v jubilejnem letu čim bolj svečana. Na proslavi bodo sodelovali tudi vojaki radgonske garnizije, ki so nas že večkrat presenetili s svojimi odličnimi točkami.

Na proslavo se pripravljajo tudi radgonski pionirji. Pripravili so posebno akademijo, ki bo v nedeljo popoldan, in je namenjena le ženam. Takrat bodo pionirji tudi čestitali vsem ženam in jim zaželeli vse najlepše ob njihovem prazniku.

-ar

Dvojna pomlad v Prosenjakovcih

Brnenje avtobusa se je izgubilo za ovinkom, z njim pa tudi »žvrgolenje« dijakov. Klepetavi so bili in sprevodniku so očitno »šli na živce«. Kdo ne bi bil živahen, če je mlad in če vidi, da se bliža pomlad, z njo pa tudi toplejši dnevi in počitnice. Te si brez dvoma močno žele, saj morajo zjutraj vstajati že ob petih, v Prosenjakovce in druge kraje, ki so na tej avtobusni progi, pa se vračajo pozno popoldne. Na avtobusu pa morajo pogosto še stati. Najbolj neprijetno pa je menda čakanje na avtobus v Murski Soboti, kar čutijo tudi ostali dijaki, kajti pouk se konča mnogo pred odhodom avtobusa. In takrat si morajo najti nekako zatočišče, bodisi na pošti ali pa na klopeh v parku, čeprav je še nekoliko hladno. To pa ni nič kaj rožnato, vendar se morajo sprijazniti s tem, kajti izgledi za ureditev dijaškega zatočišča v Murski Soboti so zelo slabi. No, poleti bo že šlo nekako, pozimi pa . . .

KJE BO SEDEŽ ZDRUŽENIH ZADRUG

Razmišljanju o mladih so sledila srečanja s starejšimi Prosenjakovčani, ki pa tudi niso brezskrbni. Na tapeti imajo mnogo stvari. Ravnokar so končali razprave o združitvi zadrug. Sedaj ni kar tako enostavno, kajti vse kaže, da bo sedež združene zadruge v Prosenjakovcih, v Fokovcih in Ratkovcih pa bodo ostale le poslovne enote. Zadruga bo zajemala 16 vasi in imela nad 800 članov. Težišče dela bo predvsem na lastni proizvodnji, saj bo zadruga že sedaj imela okrog 200 hektarov svojih posestev. Kaže, da bodo morali kasneje urediti še obrat v okolici Ivanjševec. In kako so potekale razprave o združitvi zadrug. Čutiti je bilo različne težnje: »In če bi upoštevali vse te težnje,« mi je dejal že sopotnik iz Sela na avtobusu, »bi težko opravili združitev«. Tudi kramljanje z ostalimi je kazalo, da je pri razpravah povzročalo največ težav vprašanje: kje bo sedež zadruge.

ZDRAVSTVENA POSTAJA, PRALNICA IN CESTE

Po ureditvi pletiljskega obrata, v katerem je zaposlenih blizu 100 žena, in po združitvi zadrug, pa se v Prosenjakovcih pojavljajo še druge potrebe. Že večkrat so okoličani izrazili željo in potrebo po ureditvi zdravstvene postaje in namestitvi stalnega zdravnika. Močno pogrešajo tudi zobozdravnika, kajti najbližji je v Murski Soboti. Imajo sicer ambulanto, kjer nekajkrat tedensko ordinira zdravnik iz Martjanec. Na nedavnem sestanku SZDL so se že domenili o potrebnih zbiralnih in delovnih akcijah. Že dalj časa pa imajo v mislih ureditev vaške pralnice in ureditev vodnjaka in bazena. Na ravnokar minulih zborih volivcev pa so razpravljali tudi o potrebi po živahnejši komunalni dejavnosti ter o pospešitvi izvajanja agrotehničnih ukrepov.

Ceste predstavljajo precej pereče vprašanje. Lani so jih že v precejšnji meri utrdili. Skoraj največ truda so pri tem vložili Središčani.

KLJUČ JE V SKUPNIH AKCIJAH

O vsem tem razmišlja marsikdo v Prosenjakovcih in okolici. Nalog je več ko preveč, veliko možnosti za njihovo reševanje pa se skriva v skupnem delu. Potrebnih bo le nekaj delovnih in zbiralnih akcij in spet bo za njimi pomemben korak, težave pa bodo ena za drugo izginjale. Tega se dobro zavedajo in zato pravijo, da bodo pričeli že spomladi.

J. Stolnik

Med razgovorom v prosenjakovskem pletiljstvu.

V KNJIŽNICI NE MOREJO VEČ IZBIRATI

V Prosenjakovcih imajo obsežno dvorano, kulturnih prireditev pa zelo malo. Nekateri ob vsem tem valijo krivdo na mladino, ki je premalo aktivna, drugi se spet sklicujejo na pomanjkanje sposobnih organizatorjev, nekateri pa kažejo resno potrebo po ustanovitvi prosvetnega društva. Bržkone bo obveljalo vse hkrati. Pravijo pa tudi, da bi lahko to vrzel izpolnili z nakupom kinoprojektorja, za katerega bodo verjetno že letos začeli zbirati sredstva. Vendar bo tudi pri tem potreben organizator!

Bralcev imajo veliko, knjig pa sorazmerno malo. Sedaj jih imajo blizu tri sto, od tega polovico madžarskih, nekaj pa so jih zopet naročili. Nekateri ljubitelji branja so jih prebrali že toliko, da nimajo več kaj izbirati. Število bralcev hitro raste, knjige pa se kopičijo počasi.

„ČUDEŽ V PUŠČAVI“ V GIMNAZIJSKI DVORANI

Pred kratkim je bil na soboški gimnaziji roditeljski sestanek — tokrat skoraj nekoliko nenavaden. Staršem, ki so se zbrali v telovadnici, so namreč uprizorili dijaki prvega letnika gimnazije enodejanko »Čudež v puščavi«. Starši so bili zadovoljni. Po predstavi pa so se starši in vzgojitelji pomenili še o nekaterih problemih šole in dijakov.

GOSPODINJSKA RAZSTAVA V FOKOVCIH

Sekcija žena-zadružnic Selo-Fokovci bo zaključila gospodinjski tečaj z veliko razstavo prihodnjo nedeljo.

-ko

GOSPODARSKI KRIMINAL – 7 MILIJONOV ŠKODE

Na Okrožnem javnem tožilstvu v Murski Soboti smo dobili nekaj statističnih podatkov za kazniva dejanja v letu 1960.

V minulem letu je sodišče obravnavalo 70 primerov organiziranega prehoda čez državno mejo, kaznivih dejanj zoper življenje in telo s hudimi ali najhujšimi posledicami. Temu sledijo kazniva dejanja zoper uradno dolžnost, zlorabe uradnega položaja, poneverbe, dajanja in sprejemanja podkupnin – slednjih je bilo 14.

Pri Okrožnem sodišču v Murski Soboti se je v letu 1960 zagovarjalo in bilo obsojenih 185 oseb, zavrnilnih sodb pa je bilo devet. Pri vseh štirih okrajnih sodiščih in to v Murski Soboti, Radgoni, Ljutomeru in Lendavi je bilo obsojenih 147 oseb, oproščenih 15, zavrnilne sodbe pa so bile izrečene v 13 primerih.

Prijavljenih znanih storilcev v letu 1960 je bilo 1270. Od tega se je zagovarjalo 689 oseb.

Za gospodarski kriminal se je pred okrožnim sodiščem zagovarjalo 33 oseb za 36 kaznivih dejanj, pred okrajnim sodiščem pa 52 oseb za 54 kaznivih dejanj. Škoda, povzročena z gospodarskim kriminalom, znaša 7 milijonov 461 tisoč dinarjev, največ od tega v industrijskih podjetjih in sicer za 5 milijonov 15 tisoč dinarjev.

Zoper kaznivo dejanje uboja so bile v lanskem letu obsojene štiri osebe. Med uboji je primer Janka Kolomana iz Motvarjevec, ki je vzel življenje Pavlu Kolomanu iz Motvarjevec zaradi tega, ker mu ta z oporoko ni hotel zapustiti svoje zemlje. Razmeroma veliko število kaznivih dejanj je zoper zakonsko zvezo, dalje se nanaša veliko obtožb in to 61 na ogrožanje varnosti prometa ter osem primerov požiga.

Med požigi je primer Jožeta Počiča iz Čikečke vasi in Franca Jambora prav tako iz Čikečke vasi. Franc Jambor je meseca decembra lanskega leta zažgal Mariji Horvat kopico slame, ocenjene na 32 tisoč dinarjev. Omenjenega je na to dejanje nagovoril, kot se je izkazalo pri preiskavi, Jože Počič, ki je požigalcu ponudil 10 tisoč dinarjev nagrade.

Sodišče je obravnavalo tudi več kaznivih dejanj, ki so jih zakrivili vodiči čez državno mejo. Tak je primer Matije Gjerkeša, kmetovalca iz Gomilic, ki je od spomladi lanskega leta dalje pomagal 25 osebam čez državno mejo. Za svoje delo pri tem je zaslužil 300 tisoč dinarjev. Za sodelavca sta mu bila Štefan Jerebic in Ana Hanc. Vsi trije skupaj so zaslužili nekaj čez pol milijona dinarjev.

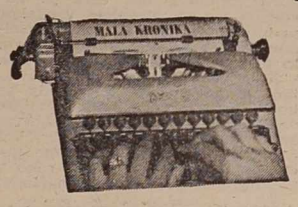

ZAPELJAL S CESTIŠČA

Voznik osebnega avtomobila znamke Volkswagen, doma iz Polic pri Gornji Radgoni je na relaciji Spodnja Ščavnica – Gornja Radgona izgubil oblast nad volanom in zavozil s cestišča.

Materialna škoda na vozilu znaša okrog 15 tisoč dinarjev.

POBEGNIL, DA BI SE IZOGNIL KAZNI

Martin Zorin doma iz Studenec pri Poljčanah je oktobra leta 1959 pri vzvratni vožnji s kamionom do smrti povozil delavca Mesariča iz Dokležovja. Nesreča se je pripetila pri popravljanju mostu v Dokležovju. Ob priliki nesreče je bil obdolženec zaslišan, nato pa je koncem decembra istega leta pobegnil čez državno mejo v Avstrijo, od tam pa naprej v Nemčijo. Okrožno sodišče v Murski Soboti ga je pred kratkim, v njegovi odsotnosti, obsodilo na 2 leti in 6 mesecev strogega zapora.

LETO ZAPORA ZA DVOJE KAZNIVIH DEJANJ

Štefan Forjan se je povezal z neko Pintaričevo iz Zagreba, ki ga je naprosila, da ji spravi čez mejo otroka Silverija Tkalčiča, ki pa je pobegnil že pred tem v Avstrijo. Štefan Forjan ji je obljubil in tako je odpotoval s Pintaričevo in štirimi poimensko neugotovljenimi osebami v Maribor. Zbrali so se v gostilni na Starem trgu, kjer je omenjeni prejel od neke osebe 50 tisoč dinarjev. Z izgovorom, da gre iskat osebni avtomobil, s katerim bo prepeljal te osebe do meje, je Forjan izginil in se pozneje ni več vrnil, kar je pokazalo, da sploh ni imel namena spraviti omenjenih oseb čez mejo. Poleg tega pa je obdolženec nekemu miličniku vtaknil v žep 3 tisoč dinarjev z namenom, da ne bi upošteval ovadb, ki bi morda prišle zoper njega od oseb iz Hrvatske.

Štefan Forjan je tako storil dvoje kaznivih dejanj. Okrožno sodišče v Murski Soboti ga je z ozirom na to, ker je bil že večkrat poprej kaznovan, obsodilo na enotno kazen 1 leto in 2 meseca strogega zapora.

ROJSTVA

Rodile so: Mihaela Potočnik iz Bakovec – deklico, Berta Kološa iz Moščanec – dečka, Marija Nerad iz Trnja – dečka, Jolanka Fais iz Brezovec – dečka, Olga Jelenovec iz Murske Sobote – deklico, Katica Bertalanič iz Borejec – deklico, Emilija Balažic iz Lakovec – deklico, Marija Recek iz Dolnjih Slaveč – dečka.

SMRTI

Umrla je: Klara Gjerkeš, stara 53 let, iz Gomilice.

Pravni kotiček POMURSKEGA VESTNIKA

VPRAŠANJE:

V letu 1959 je bila meritev zemljišč, za napravo nove zemljiške knjige. Sosed Vas je prepričal, da se meja, ki je prej bila ravna v sredini, lomi, na kar ste pristali, ker tudi sami niste točno vedeli, kje poteka in ste sosedu prepustili košček mejnega zemljišča, ki ste ga do takrat posedovali. Pozneje Vam je sosed začel očitati, da ste uživali košček zemljišča, ki je njegova last, kar je povzročilo, da so se vajini odnosi skalili, trpite pa tudi na ugledu. Pravite, da imate sedaj skice iz katastrske mape, iz katere je razvidno, da je meja s sosedovim zemljiščem ravna. Zanima Vas, kaj lahko storite?

ODGOVOR:

Po Vašem opisu sodeč, je zaključiti, da sta se s sosedom v letu 1959 poravnala in v naravi s količi določila, kje poteka mejna črta med vajinima parcelama, da pa takrat tudi sami niste vedeli, če je mejna črta ravna ali se pa lomi, naknadno ste pa iz mapne skice ugotovili, da je meja ravna, to je taka, kakor je obstojala pred dogovorom.

Dogovor o mejni črti bo težko izpodbiti. Tak dogovor se lahko izpodbija v pravdi in le v slučaju, da je sklenjen v zmoti. V zmoti bi bil sklenjen takrat, če bi sosed vedel, da je mejna črta ravna, pa bi vas prepričal nasprotno ali bi pa opazil, da ste v zmoti o mejni črti, pa Vam tega ne bi povedal. Te okolnosti bo pa po vsej verjetnosti težko dokazati.

Če sosed govori, da ste nepravično uživali njegov košček zemljišča, je to lahko za vas žaljivo, za kar se soseda toži v kazenskem postopku pred okrajnim sodiščem ali se pa stvar predhodno iznese pred poravnalnim svetom.

RADIJSKI PROGRAM

NEDELJA

6.00—6.30 Jutranji pozdrav; 6.05 do 6.10 Poročila; 6.30 Veselo na pot! (zabavna glasba); 7.00 Napoved časa, poročila; 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva; 7.35 Pihalni orkester LM p. v. Rudolfa Stariča; 8.00 Mladinska radijska igra — Kristina Brenkova: Modra vrtnica za princesko; 9.00 Iz albuma otroških skladb; 9.10 Vedri zvoki; 9.30 Orkestri tega tedna; 10.00 Še pomnite, tovariši . . . Tončka Sagadin — Lidija Potrč: Strma in odpovedi polna pot; 10.30 Marjan Lipovšek: Domovina, simfonična pesnitev; 10.45 Z zabavno glasbo v novi teden! 11.30 Nace Grom Ljudje in čas prek Mure (reportaža) 13.00 Napoved časa, poročila; 13.30 Za našo vas; 13.45 Koncert pri vas doma 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.; 15.00 Napoved časa; 15.30 Kar radi poslušate; 16.00 Humoreska tega tedna — Georges Mikes: Kako psihoanaliziramo narode; 16.20 Majhni zabavni ansambli; 16.40 Peli so jih mati moja . . . (Slovenske narodne pesmi); 17.00 Za nedeljsko popoldne; 17.30 Radijska igra — Herbert Reinecker — Christian Bock: Naš očka se mora oženiti; 18.24 Frano Povia: Rapsodija za veliki orkester; 18.35 Nekaj starih in novih domačih viž; 19.30 Radijski dnevnik in športna poročila; 20.05 Izberite melodijo tedna! 20.50 Plesni orkester Marty Gold; 21.00 Sprehodi po glasbeni galeriji — IV. oddaja. Skozi dvorano ruskih realistov vodi Rafael Ajlec; 22.00 Napoved časa, poročila; 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku; 23.05 Nočni komorni koncert; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

PONEDELJEK

5.00—8.00 Dobro jutro!; 5.25—5.45 Nekaj domačih za dobro jutro!; 6.00—6.15 Napoved časa, poročila; 7.00—7.15 Napoved časa, poročila; 8.00 Poročila; 8.05 Majhen jutranji koncert; 8.40 Iz filmov in glasbenih revij; 9.00 Naš podlistek — Dakijevi spomini — III.; 9.20 Arije in dueti iz italijanskih oper; 10.00 Napoved časa in poročila; 10.15 Igramo za vas; 10.40 Komorni zbor RTV Ljubljana p. v. Milka Škoberneta; 11.00 Po svetu jazza; 11.30 Za otroke; 12.00 »Fantje po polj' gredo« . . .; 12.15 Radijska kmečka univerza — ing. Aleksej Rainer: Kaj odkrivajo gospodarske analize novih agrotehničnih ukrepov; 12.25 Zvočni kaleidoskop; 12.45 Pianist Darko Lukič igra skladbe jugoslovanskih avtorjev; 13.00 Napoved časa, poročila; 13.30 Janez Krstnik Novak: Figaro, scenska glasba k Linhartovi komediji »Veseli dan ali Matiček se ženi«; 13.50 Zabavni potpuri; 14.15 Jugoslovanske radijske postaje pozdravljajo slovenske poslušalce, RTV Zagreb; 15.00 Napoved časa, poročila; 15.40 Naši popotniki na tujem — Slavo Kobe: Zdravstvene ustanove na Poljskem; 16.00 Popoldanski koncert operne glasbe; 17.00 Lokalni dnevnik; 17.15 Šoferjem na pot!; 18.00 Sportni tednik; 18.15 Johannes Brahms: Lepa Magelona, Ciklus šamošpěvov; 18.50 Človek in zdravje; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Glasbeni varieté; 20.45 Kulturna tribuna; 21.00 Glasbeni prehod; 21.05—23.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije; 22.00—22.15 Napoved časa, poročila; 23.00 Poročila; 23.05 »Pesem, melodija in ritem«; 23.55 Prijeten počitek!; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

TOREK

5.00—8.00 Dobro jutro!; 5.10 do 5.30 Nekaj domačih za dobro jutro!; 6.00—6.15 Napoved časa, poročila; 7.00—7.15 Napoved časa, poročila; 8.05 Izberite melodijo tedna!; 8.50 Orgle in orglice; 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — Neža Maurer: Po teloh za mamo; 9.25 Joseph Haydn: Divertimento v G-duru; 9.40 Vokalni kvintet Kranjčani; 10.00 Napoved časa in poročila; 10.15 Sergej Rahmaninov: Preludiji za klavir; 10.55 Pet minut z ansamblom Mojmirja Sepeta; 11.00 Solisti mariborske opere Vam pojo; 11.30 Deset minut iz naše beležnice; 11.40 Popevke se vrstijo; 12.00 Kvintet »Melodija« iz Mengša prvič v našem studiu; 12.15 Kmetijski nasveti — dr. ing. Vilko Masten: Ne zamudimo škropljenja proti cvetožeru; 13.00 Napoved časa, poročila; 13.30 Od valčka do sodobnih ritmov; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Tomaž Kalin: Dolga povest o radirki; 14.35 Zaključni prizor opere Hovanščina Modesta Musorgskega 15.00 Napoved časa, poročila; 15.40 Listi iz domače književnosti — Vera Albreht: Spet je pomlad; 16.00 Izbrali smo za vas; 17.00 Lokalni dnevnik; 17.15 Razgovor z volivci; 17.25 Max Reger: Variacije in fuga na Mozartovo temo; 18.00 Iz naših kolektivov; 18.15 Klavir v ritmu; 18.20 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 18.45 Izobraževalni obzornik; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Poje ženski zbor Slovenske filharmonije; 20.30 Radijska igra — Vlado Vukmirović: Polnočni ekspres; 21.20 Emerik Beran: Legenda; 21.30 Melodije raznih dežel; 22.00 Napoved časa, poročila; 22.15 Komorni večeri pri W. A. Mozartu; 23.05 Plesni orkerster RTV Ljubljana p. v. Jožeta Privška; 23.25 Po svetu jazza; 23.55 Prijeten počitek.

SREDA

5.00—8.00 Dobro jutro!; 5.05—5.10 Poročila in dnevni koledar; 5.25 do 5.45 Nekaj domačih za dobro jutro! 6.00—6.15 Napoved časa, poročila; 7.00—7.15 Napoved časa, poročila; 8.05 Mladina poje; 9.00 Jezikovni pogovori (ponovitev); 9.15 Novi pevci pred mikrofonom in pred publiko; 10.00 Napoved časa in poročila; 10.15 Naše operne solistke v vlogah iz slavnih oper; 11.00 Od Azorov do Havajev; 11.30 Za cicibane; 12.15 Ivanka Torkar: Vas za razvoj turizma na kmetijskih gospodarstvih; 12.25 Opoldanski glasbeni spored z zabavnim orkestrom RTV Beograd; 13.00 Napoved časa, poročila; 13.30 Slovenski samospevi: Pojeta sopranistka Vanda Gerlovič in tenorist Miro Brajnik; 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Neža Maurer: Po teloh za mamo; 14.35 Hammond orgle; 14.40 Pesmi Emila Adamiča poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška; 15.00 Napoved časa, poročila; 15.45 Radijska univerza — prof. Branko Vesel: Volkovi; 16.00 Koncert po željah poslušalk; 17.00 Lokalni dnevnik; 17.15 Sestanek v sredo; 17.30 Lepe melodije; 17.45 Jazz na koncertnem odru; 18.00 Kulturna kronika; 18.20 »Pesem matere treh partizanov«; 18.45 Bojan Adamič: Naše ljubljeno mesto; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Nikolaj Rimski-Korsakov: Sneguročka. Radijska priredba opere; 22.00 Napoved časa, poročila; 22.15 Plesna glasba z jugoslovanskimi zabavnimi ansambli in orkestri; 22.50 Literarni nokturno; 23.00 Poročila; 23.05 Iz modernega glasbenega sveta — XXI. oddaja; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

ČETRTEK

5.00—8.00 Dobro jutro!; 5.10—5.30 Nekaj domačih za dobro jutro!; 6.00—6.15 Napoved časa, poročila; 7.00—7.15 Napoved časa, poročila; 8.00 Poročila; 8.05 Glasba ob delu; 8.35 Poje Ljubljanski oktet; 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — Tomaž Kalin: Dolga povest o radirki (ponovitev); 9.25 Robert Schumann: Plesi Davidovih zavezникov op. 6 (pianist Rudolf Firkušny); 10.00 Napoved časa in poročila; 10.15 Radi bi vas zabavali; 10.40 Pet minut za novo pesmico in Pozdravi za mlade risarje; 11.00 Ruski tečaj za začetnike — 9. lekcija; 11.15 Orkester Franck Pourcel; 11.20 Komorni orkester RTV Zagreb, dirigira Stjepan Šulek; 12.00 Kvintet Borisa Kovačiča; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Ivan Saksida: Kakšna je kakovost semena za letošnjo setev; 12.25 Basist Miroslav Čangalović v vlogi Susanina; 13.00 Napoved časa, poročila; 13.30 Kurt Edelhagen s svojim orkestrom; 13.50 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Mladena Pozajića; 14.05 Vilko Ukmar: Simfonični poem; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.00 Napoved časa, poročila; 15.40 Iz svetovne književnosti — Jusuf Idris: Spremljevalec; 16.00 Ali vam ugaja?; 16.30 Iz skladateljske zakladnice Richarda Straussa; 17.00 Lokalni dnevnik; 17.15 45 minut turizma in melodij; 18.00 Prizor Treh vprašanj in zaključni prizor I. dejanja iz opere Turandot Giacoma Puccinija; 18.30 Plesni orkester Adalbert Lutter; 18.45 Ljudski parlament; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov; 20.45 Matej Bor: Previharimo viharje!; 21.25 Zvonimir Ciglič: Prva simfonija; 22.00 Napoved časa, poročila; 22.15 Po svetu jazza; 22.45 Sergej Prokofjev: Pet melodij za violino 23.00 Poročila; 23.05 Mladim plesalcem; 23.55 Prijeten počitek!; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

PETEK

5.00—8.00 Dobro jutro! 5.25—5.45 Nekaj domačih za dobro jutro! 6.00—6.15 Napoved časa, poročila; 7.00—7.15 Napoved časa, poročila; 8.00 Poročila; 8.05 Drobne orkestralne skladbe; 8.30 Španske, italijanske, francoske in južno ameriške popevke; 9.00 Naš podlistek — Dakijevi spomini — IV; 9.20 Pevski zbor Srednje glasbene šole, dirigent Janez Bole; 9.35 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe — Srečanje gojencev Nižje glasbene šole Ptuj in pianista Marjana Lipovška; 10,15 Igra harfistka Pavla Uršič-Petričeva; 10.35 Zvočna panorama; 11.00 Zbori in orkestralni odlomki iz oper; 11.30 Človek in zdravje (ponovitev); 11.40 Hitri prsti; 12.00 Nekaj narodnih iz Primorske zapoje Arnold Arčon, spremlja Jože Povše; 12.15 Radijska kmečka univerza — dr. Marijan Pavšič: Živinorejska proizvodnja naj napreduje v skladu s celotnim gospodarstvom; 12.25 Klavir v ritmu; 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 13.00 Napoved časa, poročila; 13.30 Pojo zabavni zbori; 13.45 Na sejmu domačih melodij; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Tudi ona ni ostala osamljena; 14.35 Puccinijeva Madame Butterfly; 15.00 Napoved časa, poročila; 15.45 Radijska univerza — inž. Mirko Pogačnik: Zvezni center za tekstilne instruktorje v Kranju; 16.00 Petkovo glasbeno popoldne; 17.00 Lokalni dnevnik; 17.15 Razgovor z volivci; 17.25 Od plesišča do plesišča; 18.00 Iz naših kolektivov; 18.15 Cedric Dumond s svojim orkestrom; 18.30 Tako pojo in igrajo v tujih deželah — Avstrija; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Zabavni orkester Raphaele; 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled; 20.30 Veliki skladatelji, kot so jih opisali njihovi sodobniki — VIII. oddaja — Richard Wagner; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.00 Napoved časa, poročila; 22.15 Melodije za razpoloženje; 22.35 Moderna plesna glasba; 22.50 Literarni nokturno; 23.00 Poročila; 23.05 Nočni koncert; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

SOBOTA

5.00—8.00 Dobro jutro! 5.10—5.30 Nekaj domačih za dobro jutro! 6.00—6.15 Napoved časa, poročila; 6.30—6.40 Reklame; 7.00—7.15 Napoved časa, poročila; 8.00 Poročila; 8.05 Glasba ob delu; 8.30 Violinske skladbe Matija Bravničarja izvaja Ali Dermelj; 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — Tudi ona ni ostala osamljena; 9.25 Melodije za razvedrilo; 10.00 Napoved časa in poročila; 10.15 Silvije Bombardeli: Tujec — baletna glasba; 10.40 Angleščina za mladino — 10. lekcija (ponovitev); 10.55 Dve ameriški popevki; 11.00 Po svetu jazza; 11.30 Pionirski tednik; 11.50 Otroci izbirajo pesmico; 12.00 Beneški fantje p. v. Antona Birtiča nam bodo zaigrali nekaj skladb s svojega programa (novi posnetki); 12.15 Kmetijski nasveti — Leopold Namar: Gospodarski interesi v prometu s čebelnim voskom; 13.00 Napoved časa, poročila; 13.30 Pihalni orkester JLA p. v. Pavla Brzulje; 13.50 Od arije do arije; 14.20 Šport in športniki; 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.00 Napoved časa, poročila; 15.40 S književnega trga; 16.00 Popevke in plesni zvoki; 16.40 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberneta; 17.00 Lokalni dnevnik; 17.15 Po kinu se dobimo; 17.45 Četrt ure z ansamblom Jožeta Kampiča; 18.00 Jezikovni pogovori; 18.15 Zdenek Fibich: Pomlad — simfonična pesnitev; 18.30 Sovjetska zabavna glasba; 18.45 Okno v svet; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Domača mešanica za sobotni večer; 20.20 Henry Cecil: Obe plati postave; 21.00 Za prijeten konec tedna; 22.00 Napoved časa, poročila; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.00 Poročila; 23.05 Do polnoči v plesnem ritmu; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

Tekmovanje za okrajno prvenstvo osnovnih šol v orodnem mnogoboju

Oba pokala ponovno v Radgono!

V soboto je bilo v telovadnici soboškega Učiteljišča tekmovanje za okrajno prvenstvo osnovnih šol v orodnem mnogoboju. Tekmovanja, ki je pravzaprav že tradicionalno, se je tokrat udeležilo 5 ekip. Predhodno so bila po občinah tudi občinska tekmovanja, tako da so na okrajnem sodelovali le občinski prvaki. Samo petrovsko-šalovska občina ni poslala svojega zastopnika.

Tekmovanje je — kot vedno — priredil Svet za telesno vzgojo OLO, vodil pa ga je tovariš Tonček Žnidarič. Vrste so bile 8-članske in je nastopilo skupno 90 tekmovalcev, med sabo pa so se pomerile v naslednjih disciplinah: drog, vaja na blazinah, koza, plezanje po vrvi — za pionirje in drog, vaja na blazinah, koza, plezanje po vrvi in kolebnica za pionirke.

Sodniki niso imeli lahkega dela, saj so bile vrste precej izenačene. Vendar sta tudi tokrat bili najuspešnejši ekipi iz Gornje Radgone. Radgonski pionirji so se namreč tretjič zaporedoma uvrstili na prvo mesto in so tako osvojili prehodni pokal Okrajnega ljudskega odbora M. Sobota v trajno last. Zbrali so 221,4 točke, na naslednja mesta pa so se uvrstili: Ljutomer 216,5 točke, Murska Sobota I 207,3 točke, Črensovci in Lendava. Med posamezniki je bil prav tako najboljši Jože Fajfer iz Radgone (38,3 točke), drugi je bil Slavko Frank (Radgona), tretji pa Slavko Sever (Ljutomer).

Pri pionirkah je vrstni red ekip naslednji: 1. Radgona 300,9 točke (tudi pionirke so pokal osvojile že drugič), 2. Črensovci 299,5 točke, 3. Ljutomer 288,4 točke, 4. Sobota in 5. Lendava. Med posameznicami se je uvrstila na prvo mesto Marija Hren iz Črenšovec, 2. mesto pa si delijo kar tri tekmovalke: Marija Kuzmič iz Radgone, Terezija Mesarič in Marija Ritlop iz Črensovec.

Tekmovanje je pravzaprav dalo pričakovane rezultate. Omeniti moramo le, da preseneča razmeroma nizka uvrstitev soboških ekip, zelo prijetno pa so presenetile pionirke iz Črensovec, saj so ekipno zaostale le za 1,4 točke za zmagovalkami, med posameznicami pa je njihova predstavnica zavzela celo prvo mesto (49,6 točke od 50 možnih!), dve si pa delita 2. in 3. mesto.

Prireditelj je poleg pokalov najboljšim ekipam in posameznikom podelil tudi spominske diplome. I. L.

IZPOD NAŠIH KOŠEV

Jutri zvečer se bo v Murski Soboti pričel seminar za košarkarske sodnike. Dosedaj se je prijavilo dvaindvajset kandidatov. Po vsej verjetnosti se bo seminarja po nekaj dneh udeležilo še več mladincev. Po končanem seminarju bo premagana trenutna »sodniška kriza«. Seminar bo vodil član Republiške košarkarsko-sodniške zveze iz Ljubljane.

Ljutomer bo dobil novo košarkarsko igrišče

Pred nedavnim so na občnem zboru TVD Partizan Ljutomer ugotovili, da je bila košarkarska sekcija precej aktivna in da ima vse možnosti, da kvaliteto igre še močno izboljša, zato so sklenili, da bodo dogradili novo košarkarsko igrišče.

Kot predvidevajo, bodo zgradili tla iz asfaltne mase, kar se je izkazalo kot zelo trpežno in primerno. Dela bi naj bila po možnosti gotova proti koncu maja.

Denarna sredstva bodo delno nadomestili s prostovoljnim delom, ostalo pa bodo skušali urediti s pomočjo nekaterih podjetij.

Če bo igrišče do predvidenega roka gotovo, bo eno izmed dveh tekmovanj za republiško prvenstvo, ki bi naj bili predvidoma v Soboti, v Ljutomeru.

-zrim-

AKADEMIK — TAKO NAPREJ?

Pretekli teden so bile v Soboti tekme 10. kola PKL. Zelo nas je presenetilo moštvo Akademika, ki nenadoma koraka v ospredje. Grafičar v zadnjem času popušča. Veliko izboljšanje pa je bilo opaziti pri ekipi Rakičana. Tekma med moštvoma Elana in Akademika, ki je bila odigrana za sedmo kolo in je zaradi tehničnih napak bila razveljavljena, je bila ponovno odigrana, vendar Elan tudi tokrat ni imel sreče. Tekma se je končala z rezultatom 43:37 (14:14) za moštvo Akademika.

V 10. kolu so nam ekipe nekaterih društev postregle s precejšnjim presenečenjem. To velja posebno za moštvo Akademika, ki se odločno prebija v ospredje. Kritično pa je za moštvo Grafičarja, kajti v zadnjem času se opaža močno nezadovanje.

Vse bolj nas preseneča ekipa Rakičana. Znano je namreč, da moštvo že od vsega začetka ni imelo primernih pogojev za uspešne treninge in izpopolnjevanje v tehniki igranja. V zadnjem času pa je moštvo pokazalo nekaj izredno lepih tekem. Posebno se je odlikovala tekma med ekipama Elana in Rakičana. Čeprav je bilo moštvo gimnazijcev ves čas v premoči, je bila tekma kljub temu zelo zanimiva. Igralci Rakičana so igrali požrtvovalno in lepo, kar nam dokazuje tudi rezultat, ki tokrat ni več astronomski. Srečane se je končalo z rezultatom 86:41 (38:14). Tekma Vajenec : Ljutomer se je končala precej pričakovano. Tudi tokrat se je pokazalo, da je bila ljutomerska ekipa premočna za svojega nasprotnika.

Tekme 10. kola so se končale z naslednjimi rezultati: Grafičar : Akademik 34:61 (12:23), Vajenec : Ljutomer 31:64 (16:31), Elan : Rakičan 86:41 (38:14), Sloga : ESS 21:48.

Lestvica po 10. kolu je naslednja:

1. Elan	10	8	0	2	704:407	16
2. ESS	10	8	0	2	568:396	16
3. Akademik	10	7	0	3	580:370	14
4. Ljutomer	10	7	0	3	559:363	14
5. Grafičar	10	5	0	5	478:455	10
6. Vajenec	10	3	0	7	402:529	6
7. Rakičan	10	2	0	8	347:604	4
8. Sloga	10	0	0	10	253:767	0

Najboljši strelci po 10. kolu so: Miloševič (Elan) 290, Berce (Ljutomer) 225, Avguštin (ESS) 211 košev.

Ženska liga:

Sola za zdrav. delavce : Mladost 6:27 (2:16)

Elan : Sloga 33:8 (20:2)

LESTVICA

1. Elan	3	3	0	0	72:21	6
2. Mladost	4	2	0	2	80:85	4
3. Sloga	4	2	0	2	76:101	4
4. ESS	1	0	0	1	15:23	0
5. SZD	2	0	0	2	14:47	0

Pionirji:

Vodi Mladost B pred Mladostjo A, Polet A, Polet B.

V naslednjem kolu se bodo srečale naslednje ekipe:

Sloga : Grafičar; ESS : Elan; Ljutomer : Akademik; tekma med Rakičanom in Vajencem je zaradi polletnih počitnic preložena na na nedoločen čas.

-zrim-

Obvestilo

Od 1. do 23. marca 1961 bo v mursko-soboški občini fluorografiranje (slikanje pljuč) za vse prebivalstvo nad 20 let starosti. Fluorografiranje bodo opravljale tri ekipe iz Inštituta za pljučno tuberkulozo iz Golnika po vnaprej pripravljenem razporedu. Prebivalstvo bo prejelo posebna vabila, na katerih bo označen točen čas in kraj fluorografiranja, zato naj se v celoti ravna po teh vabilih. Osebe, ki zaradi nerednega prijavljanja spremembe bivališče ev. ne bi prejele vabila, naj se fluorografiranja udeležijo brez vabila.

Fluorografiranje bo opravljeno po stalnem ali začasnem bivališču prebivalstva, t. j. vsak bo fluorografiran tam, kjer stanuje in ne na kraju zaposlitve. Vse ustanove in gospodarske organizacije so dolžne omogočiti svojim delavcem in uslužbencem fluorografiranje s tem, da jih za čas fluorografiranja oprostijo dela. Delavci in uslužbenci pa so dolžni fluorografiranje dokazati z vabilom, na katerem bo odtisnjeno besedilo »fluorografiran«. Fluorografiranje je obvezno po odloku, ki ga je leta 1959 izdal Okrajni ljudski odbor M. Sobota in zato se neudeležence kaznuje z denarno kaznijo 3.000 din.

Zdravje je največje blagostanje, zato si ga čuvajmo in obolenje pravočasno odkrivajmo.

D-203

DAROVALCI KRVI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI V MURSKI SOBOTI

od 20. do 25. febr. 1961.

Marija FORTUN — petič, Verona JEREBIC — drugič, Verona DENŠA — tretjič, Bara KOLOŠA — četrtič, Katarina MATJAŠEC — osmič, vsi iz Lipe.

Marija FRČAK — tretjič, Bara REŽONJA — petič, Terezija ZADRAVEC — enajstič, vsi iz Renkovec.

Marija LUKAČ — tretjič, iz Bakovec; Ludvik LENDVAJ — drugič, iz Moščanec; Katarina VAUPOTIČ iz Beltinec, Ana PAVEL — drugič, iz Gančan; Gizela KUČAN — sedmič, iz Šalamenec; Franc SENČAR enajstič, iz Stare vasi.

V imenu bolnikov se vsem darovalcem krvi najlepše zahvaljuje

TRANSFUZIJSKA POSTAJA MURSKA SOBOTA

NOGOMET — NOGOMET — NOGOMET — NOGOMET — NOGOMET — NOGOMET —

Naša „Trešnjevka" v Čakovcu

Preteklo nedeljo je enajstorica Sobote gostovala v Čakovcu in se pomerila s prvim moštvom tamkajšnje Sloge, ki nastopa v hrvaški nogometni ligi. Doseženi rezultat, čeprav na tujem igrišču, je za goste prenizek glede na raven prikazane igre. Zapišemo namreč lahko, da so domači imeli rahlo premoč na igrišču samo 30 minut v prvem polčasu, potlej pa so imeli povsem podrejeno vlogo, tudi ves drugi polčas, vendar pa gostje očitne prednosti s svojim napadom niso znali izkoristiti, zato je ob koncu tega prijateljskega srečanja tudi ostalo pri rezultatu I. polčasa. Domačini so proti pričakovanju igrali dokaj mlačno in niso nudili bolj razigranim gostom večjega odpora. Kljub temu pa se je moral vratar Sobote Vrdjuka parkrat krepko potruditi, da je odvrnil pretečo nevarnost za gol. Za Soboto sta bila uspešna Maučec z 2 in Miloševič z 1 golom. Naši so pri čakovskem občinstvu, ki je gledalo tekmo, pustili zelo ugoden vtis, saj so jih nekateri vzporejali celo z znanim drugoligašem — zagrebško Trešnjevko.

SLOGA : SOBOTA 0:3 (0:3)

RUDAR (M. Središče) : GRAFIČAR 7:3 (1:2)

V trening tekmi, ki je potekala brez regularnega sojenja, je soboški Grafičar izgubil v Murskem Središču proti tamkajšnjemu Rudarju, ki je povabil črno-bele v goste.

BELTINCI : PUŠČA 2:4 (2:2)

Enajstorica Pušče je gostovala v Beltincih in premagala domače moštvo z boljšo igro, ki je bila kljub prijateljskemu obeležju dokaj dinamična in napeta. Gledalcev je bilo 300. Moštvo Pušče je kot celota zaigralo dobro, posebno pa se je izkazal mladi vratar Hocheger, ki je ubranil celo enajstmetrovko. V predtekmi sta se srečali B moštvi obeh klubov. Zmagali so domačini z rezultatom 4:1.

STRELKE V POČASTITEV DNEVA ŽENA

PRVO MESTO ZA SOBOŠKO EKIPO

Preteklo nedeljo je bilo v Soboti tekmovanje za okrajno prvenstvo ženskih tekmovalnih skupin v streljanju z zračno puško. Tekmovanje je bilo prirejeno v počastitev mednarodnega ženskega praznika, 8. marca.

Tekmovale so 4 tekmovalne skupine s po 4 tekmovalkami. Prvo mesto je pripadlo tekmovalni skupini ObSO Murska Sobota, ki je dosegla 535 krogov, med posameznicami pa je zasedla I. mesto tudi Sobočanka — 18-letna Ančka Černela iz SD Obrtnik s 146 krogi. Dosežen rezultat je za to tekmovalko še posebno važen zategadelj, ker je članica strelske družine komaj 20 dni in je šele ob vstopu v družino prvič vzela puško v roke.

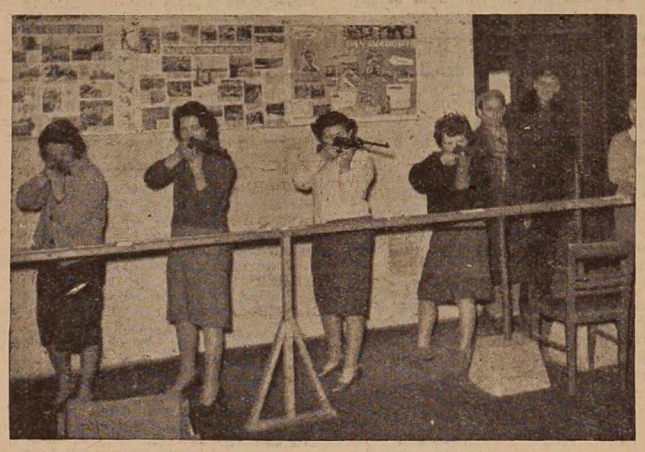

Kar poglejte jih, naše strelke — v borbi za kroge

Pred okrajnim pa so bila podobna tekmovanja tudi v občinah. Na teh tekmovanjih je sodelovalo letos veliko število tekmovalk, posebno mladink. V prihodnosti bodo morali občinski strelski odbori in tudi strelske družine posvetiti mnogo večjo pozornost strokovnemu delu s članicami in njihovim pripravam za tekmovanja, po letošnjem vzgledu soboškega ObSO. Na tekmovanju so tokrat močno pogrešali Ljutomerčanke, čeprav so prijavili sodelovanje treh ekip. Ob njihovi udeležbi bi bila konkurenca prav gotovo še večja.

OSO je vsem tekmovalnim skupinam in prvoplasirani posameznici izročil posebne plakete v spomin na prvo športno manifestiticijo pomurskih strelk v počastitev Dneva žena. Kap. I. Perinič

RADGONSKI NOGOMETNI KLUB

krepkejši v novo sezono

To nedeljo se je poskušal NK Radgona z mladimi nogometaši NK Sobota. Naj povemo že kar od začetka, da je rezultat, ki so ga dosegli radgonski nogometaši, le previsoko izražen v škodo gostov, saj so zabili Radgončani kar pet golov, medtem ko ni uspelo mladim Sobočanom dati niti enega.

RADGONA : SOBOTA (ml.) 5:0

Mladi Sobočani so bili prijetni gostje; njihova fair igra je navdušila mnoge gledalce. Vsekakor so bili telesno šibkejši od domačinov, saj je to mladinsko moštvo, ki je med najboljšimi v Sloveniji.

V prvem polčasu je valovila igra iz polja v polje; morda so imeli Radgončani v tem delu igre več sreče; gol, ki ga je dal Švagan, je bil bolj dar sreče kot plod načrtne igre. In če smo pošteni, je spregledal sodnik roko v kazenskem prostoru domačinov; tako bi bil rezultat v prvem polčasu neodločen.

V drugem polčasu se je igra vsekakor razživela. Sobočani in Radgončani so poslali v boj nove moči, ki jih preizkušajo za bodoče tekme. Tako smo videli v radgonskem moštvu novega vratarja, ki ni kar tako. Spoznali smo tudi novega vodjo napada, ki pa se ni obnesel kaj prida. Vsekakor bo bodoči steber novega radgonskega moštva obramba, ki je stala ves čas drugega dela igre krepko v svojem »življenjskem prostoru« in ni dala, da bi simpatični Sobočanci zabili vsaj en gol. Najuspešnejši igralec Radgone je bil Žnuderl, ki je dal kar štiri gole.

Vsekakor smo Radgončani hudo radovedni na tekme za točke!

-ar

ŽE APRILA?

Pobuda, do katere je prišlo na letnem občnem zboru NK Grafičar, naj bi letos tudi Sobota dobila delavsko športno društvo, bo, kot vse kaže, prav kmalu uresničena. Na občnem zboru izvoljen iniciativni odbor že pripravlja vse potrebno za ustanovitev društva, do katere naj bi prišlo že v aprilu. Odbor namerava izvesti po vseh večjih soboških podjetjih anketo, s katero naj bi se delavci izjasnili, ali se nameravajo vključiti v društvo in v kateri izmed njenih sekcij bi bili pripravljeni tudi aktivno delovati. Kot predvidevajo, bo imelo društvo več sekcij (nogometno, v katero se bo vključil NK Grafičar, rokometno, košarkarsko, kegljaško, šahovsko, odbojkarsko, namizno-teniško, atletsko itd.), njegova prvenstvena naloga pa bo, da bo vzpodbujalo člane delovnih kolektivov k rednemu rekreativnemu športu, ki naj postane izhodišče za poznejše kakovostnejše športne dosežke članov v raznih tekmovanjih.

PESTER PROGRAM PRL

Spomladansko tekmovanje za prvenstvo v okviru Pomurske rokometne lige se bo predvidoma začelo že sredi marca, če bo vreme količkaj ugodno. Po zaključku tekmovanja nameravajo v maju in juniju prirediti več turnirjev in tekmovanj v počastitev Dneva mladosti, 20-letnice ljudske revolucije in drugih praznikov.

Avtoremont TOMOS G. Radgona

servis servis

PODJETJE ZA POPRAVILA MOTORNIH VOZIL, AVTOPREVOZNIŠTVO IN VULKANIZACIJA

Tekoči račun 605-701/1-84 — Telefon hišne centrale 18 — Poštni predal 18

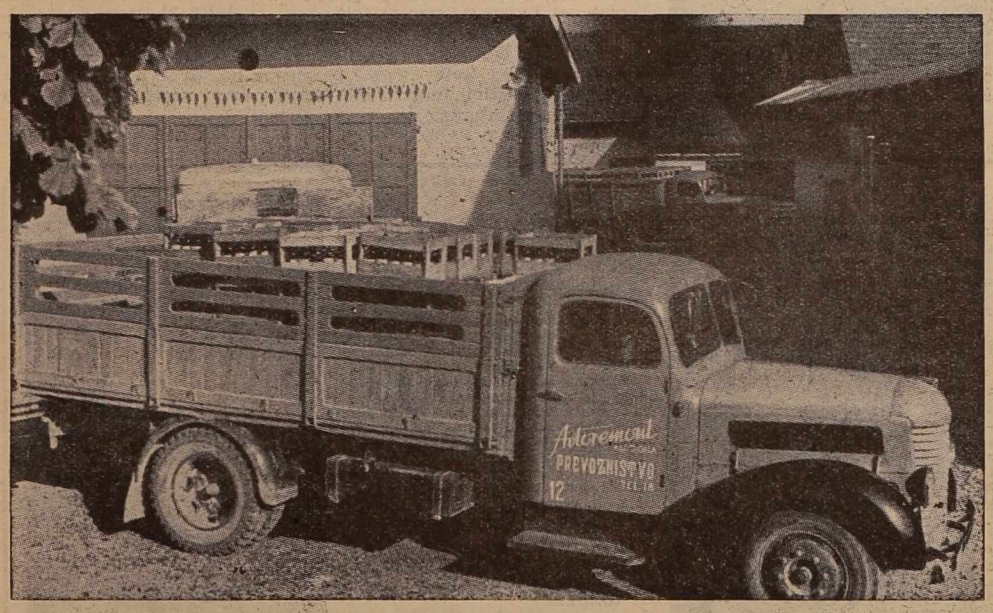

»Avtoremont« v Gornji Radgoni opravlja servisno službo za vsa motorna vozila znamke TAM in Tomos. Podjetje ima naslednje obrate: avtomehaničnega, avtokleparskega, avtoličarskega, avtokaroserijskega in avtotapetniškega.

Podjetje nudi svoje usluge pri vzidavanju ploščic, s popravili akomulatorjev, z vulkanizerskimi deli in s tovornim ter osebnim avtoprevozom.

Podjetje je daleč naokrog znano po tem, da lahko opravi generalni remont motornih vozil z lastnim kadrom.

V času popravil tovornih avtomobilov nudimo cenjenim strankam prevoz blaga z lastnimi tovornimi avtomobili.

Podjetje nagrajuje voznike motornih vozil, ki prevozijo 60 tisoč kilometrov po generalnem popravilu v avtoremontnih delavnicah.

Cene popravil so konkurenčne, delo kvalitetno in hitro.

Revija kuharske spretnosti

in sejem opreme za gostinstvo

od 11. do 19. marca 1961

na razstavišču MARIBORSKEGA TEDNA

MALI OGLASI

POSESTVO OKROG 2 ha vseh kultur s stanovanjskim in gospodarskim poslopjem v Zbigocih 28 pri Gornji Radgoni, ugodno prodam. M-216

HIŠO v Ljutomeru, Kajuhova 4, dvostanovanjsko, enonadstropno, nenacionalizirano, prodam. Eno stanovanje takoj vseljivo. Prodam tudi vsako stanovanje posebej. Informacije: Porekar, Heroja Staneta 4, Maribor. M-215

POSESTVO v bližini Poljčan, sestoječe iz hiše z gospodarskim poslopjem in 6 ha obdelovalne zemlje prodam. Pojasnilo daje Poznič Ivan, Slov. Bistrica, Ozka ulica 2. M-184

VAJENCA za soboslikarsko stroko sprejmem takoj. Bransberger Ernest, Trstenjakova 14/a, Murska Sobota. M-185

POSESTVO s hišo in gospodarskim poslopjem, sadovnjak, njive, travnik, gozd vse okrog hiše, prodam. Informacije pri Alojzu Medvedu, Klimetova 9, Nova vas, Maribor. M-187

POSESTVO 3 ha z gospodarskim poslopjem in sadovnjakom v Jršincih prodam. Informacije: Franc Vučak, Podgradje, št. 2, p. Ljutomer. M-188

TRAKTOR »CARMES« s priključki: kosilnico, plugom in enoosno prikolico, prodam. Naslov v upravi lista. M-192

PREKLIC: Izjavljam, da ni resnično, da bi me Aleksander Ferencek kdajkoli napeljaval k tatvini jelš, kakor je to govorila Helena Tomasko. Franc Kuhar, Kupšinci 69. M-193

RADIOAPARAT RR 5 30 v dobrem stanju prodam. Brezovci 11, p. Turnišče. M-195

MOTORNO KOLO NSU MAXI 250 ccm tipa 59 prodam. Murska Sobota, Tomšičeva 16. M-196

HIŠO z gospodarskim poslopjem in 5 ha zemlje ter ostalim inventarjem prodam. Zenkovci 14. M-197

OTROŠKI ŠPORTNI VOZIČEK, nov, prodam. Naslov v upravi lista. M-198

GOSPODINJSKO pomočnico, samostojno, sprejmem. Dopoldan sama doma. Začetna plača 6.000 dinarjev. Naslov v upravi lista. M-199

POHIŠTVO, orehov furnir in mahagoni: trodelno omaro, dvodelno omaro, omara komoda, 4 stoli, okrogla miza, brušeno ogledalo, kauč, modrac od kauča, omarica za radio in luč, prodam. Naslov v upravi lista. M-200

ENOSTANOVANJSKO HIŠO s trgovskim lokalom, gospodarskim poslopjem in sadovnjakom, prodam. Vseljiva takoj. Tudi steklenice, slatinske, 1 in 1,5 l, na veliko in malo, razno pohištvo, gospodarske stvari, slamoreznico itd., NSU motor (ne kompleten) krasno lončeno peč, štedilnik in gradbeni les, prodam. Kolodvorska 19, Lendava.

MEŠANO SEME črne in bele detelje, 100 kg za krmilo in 50 kg čisto črnega semena detelje, prodam. Leopold Car, Sebeborci, p. Martjanci. M-207

GOSPODINJSKO POMOČNICO k tričlanski družini sprejmem. Ostalo po dogovoru. Pismene ponudbe poslati na naslov: Vinko Radnikar, Jamova 38, Ljubljana. M-212

TOPOLINO B prodam. Cena ugodna. Naslov v upravi lista. M-210

USLUŽBENKI IŠČETA SOBO v Murski Soboti. Plača po dogovoru. Naslov v upravi lista. M-211

OSEBNI AVTOMOBIL Fiat — topolino C tip ugodno prodam. Informacije pri Janku Klemenčiču. Radenski vrh 30. Slatina Radenci ali v uredništvu Pomurskega vestnika.

Ljudmil Stojanov:

HATIDŽE

Medtem se je dan počasi iztekal proti žrelu soteske na zahodu, s vzhoda pa so hkrati s hladom prvih senc pljusnili prvi modri valovi somraka, ki so odsevali zadnji sijaj oblakov, blestečih visoko na nebu, obrobljenih s pozlato že zašlega sonca. Tam v žarečem vencu gora, ki mu je sonce pošiljalo zadnje poljube, je bil njen ljubljeni in junaški sin . . .

Tako so zaslišali še druge vaščane, a tudi Hatidže. Nobeden ni znal povedati, kje se skriva razbojnik. Njegova mlada in lepa žena je zanikala s solzami v očeh, kakor da bi bil Mola Jumer njo najmanj seznanil s svojimi nameni. V srcu je čutila ostro in stalno bolečino, a tudi v sklepih in kolenih, ki so ji nepričakovano odpovedala. Govorila je, da ga ni videla že tri tedne, vendar je oficir po tonu in zbeganosti uvidel, da to ni resnica. Misel na to, da bi ga mogla zgubiti, da bi ji ga utegnili vzeti, ji je jemala prisebnost: da bi ga ujeli, da bi ga odgnali — to je vendar pomenilo pravo nesrečo. Svet tam onstran, na drugi strani gora, ki jih je gledala vsak dan in katerih oblike so se ji bile vtisnile v dušo kakor meje življenja — tisti svet se ji je zdel kraljestvo smrti, iz katerega se ni vračal nobeden od tistih, ki so stopili vanj. Tu je zrasla skupaj z drevjem in travo in korenine njenega duha so bile tako globoko zrasle v zemljo, da jo je napolnjevala z grozo vsaka misel na to, da jih bodo izruli. Ko je torej oficir rekel, da je bo naslednjega jutra vzel s seboj za talko, dokler se razbojnik ne preda, je začutila, da se je loteva omedlevica, kakor da bi ji bila vsa kri šinila v glavo, in solzi, ki sta ji bili nenadoma pritekli na oči, sta ji zmrznili na licih. Zaprli so jo v neko sobo in tam je objokovala svojo usodo.

Oficir je stopil ven in po ponovnem brezuspešnem pregovarjanju izpustil zaprte vaščane, nato pa se napotil proti razbojnikovemu domu. Tam so storili vse, kakor je bil ukaz: po stopnicah in v hlevu je bilo nastlano seno; stopnice so bile polite s petrolejem. Potrebno je bilo samo še prasniti z žveplenko in vsa hiša bi zaplamenela. Sredi dvorišča je sedela starka. Bila je sklonjena do tal in podpirala si je glavo z dlanmi ter zamolklo in enolično jokala. Oficir je stopil k njej. Zopet jo je zasliševal, ji zopet grozil. A ona ni ne slišala ne odgovarjala — bila je vsa odrevenela od te groze, ki se je spuščala nadnjo. Naposled je oficir dal vojakom znamenje, naj odidejo; kmalu nato je odšel še sam za njimi. Starka je ostala sama v noči, ki jo je vzela v okrilje, in brez prestanka tulila, monotono in zlovešče kakor volčica, ko se izgubi v puščavi življenja.

(Nadaljevanje na 8. strani)

S PRIHODNJO ŠTEVILKO V NEKAJ NADALJEVANJIH

Anthonyja Berkeleyja

MAŠČEVALNO NAKLJUČJE

ZAHVALA

Ob bridki in nenadomestljivi izgubi našega nepozabnega očeta

RUDOLFA MARŠIKA

gostilničarja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali, nas tolažili, nam ustno ali pismeno izrazili sožalje, darovali prekrasne vence in ga v tako velikem številu spremili k večnemu počitku.

Prav iskrena hvala za ves trud dr. Lukmanu, zdravniku od Grada, gostinski zbornici za pretresljive nagrobne besede ter domačemu gasilskemu društvu.

Bodonci, 26. 2. 1961.

Žalujoči: žena, hčerka in zet z otroki

Upravni odbor Industrije lahke obutve, Turnišče, razpisuje naslednja delovna mesta in sprejme v službo:

1. TEHNIČNEGA DIREKTORJA,
2. KOMERCIALNEGA VODJO,
3. TAJNIKA PODJETJA.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Pogoji:

Pod 1. Poleg drugih splošnih pogojev mora imeti višjo strokovno izobrazbo usnjarske in gumarske stroke z ustrezno prakso.

Pod 2. Poleg splošnih pogojev za službo mora imeti srednjo ekonomsko šolo z najmanj 8 let prakse v komercialnih poslih ali naziv komercialista z najmanj 10 let prakse.

Pod 3. Imeti mora srednješolsko izobrazbo z najmanj 5 let prakse v tajniških poslih.

Plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe poslati na naslov: *Industrija lahke obutve, Turnišče.*

O-201

»AVTOBUSNI PROMET«
Maribor

sprejme

2 ŠOFERJA D kat.

v službo za Krajevno poslovalnico v Murski Soboti. Nastop službe je možen takoj ali po dogovoru. Prošnje s kratkim opisom dosedanje zaposlitve vložite v Poslovalnico v Murski Soboti.

FOTO HOCHSTÄDTER
Murska Sobota

Obveščam cenjene stranke, da sem fotoatelje s TRGA ZMAGE 2 preselil na TITOVO CESTO 2 (preko »Potrošnika«, bivša meh. delavnica Grabar) Za vsa fotografska dela se še nadalje priporočam.

Komisija za sklepanje delovnih razmerij pri Vinarsko-sadjarski šoli, Svečina

razpisuje

16 prostih delovnih mest za sezonsko delo pri obnovi nasadov in ostalih kmetijskih delih. Sprejmemo organizirano skupino 10 moških in 6 žensk s skupinovodjem. Zaposlitev je možna od 10. marca do 31. oktobra t. l.

Plačilo po akordu. Stanovanje je zagotovljeno. Prijave vložiti do 10. marca na naslov: *Vinarsko-sadjarska šola, Svečina, p. Zg. Kungota pri Mariboru.*

Uprava šole

O-191

»AVTOBUSNI PROMET« MARIBOR

obvešča potnike, da je s prvim marcem prevzelo avtobusno progo Murska Sobota — Lendava preko Dobrovnika. Avtobus bo obratoval po naslednjem voznem redu:

	1	2	Postaja	3	4	
Odh.	5.30	12.30	Lendava	9.00	16.15	Prih.
	5.58	12.58	Turnišče	8.32	15.47	
	6.15	13.15	Dobrovnik	8.15	15.30	
Prih.	6.45	13.45	M. Sobota	7.45	15.00	Odh.

Opomba: Avtobus pod 1 in 4 obratuje vsak dan, pod 2 in 3 pa samo ob delavnikih.

D-194

Komisija za sklepanje delovnih razmerij pri Vinarsko-sadjarski šoli, Svečina

razpisuje

5 prostih delovnih mest v živinoreji za oskrbo molznic in mlade živine. Možna je zaposlitev moža in žene.

Zaposlitev je možna od 10. do 15. marca. Plača po prirastku in namolženem mleku. Družinsko stanovanje je zagotovljeno. Prijave pošljite do 10. marca na naslov: *Vinarsko-sadjarska šola, Svečina, p. Zg. Kungota pri Mariboru.*

Uprava šole

O-190

Razpisna komisija za delovna mesta pri Kmetijsko-gozdarski zbornici v Murski Soboti razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. REFERENTA ZA IZDELAVO PROIZVODNIH OSNOV IN ANALIZ,
2. PRAVNEGA REFERENTA,
3. REFERENTA ZA FINANČNA VPRAŠANJA.

Pogoji:

Pod točko 1 agronomska ali ekonomska fakulteta

Pod točko 2 pravna fakulteta

Pod točko 3 srednja ekonomska šola ali nepopolna srednja šola z večletno prakso v finančnem poslovanju.

Nastop službe takoj.

Osnovna plača in položajna plača po Zakonu o javnih uslužbencih in pravilniku o položajnih plačah za uslužbence kmetijsko-gozdarskih zbornic.

Razpis velja do 24. marca 1961. Prošnje poslati do 23. marca 1961.

O-206

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri Gradbenem industrijskem podjetju »GRADIS«, gradbeno vodstvo Ljubljana, sprejme za svoja gradbišča v Ljubljani

večje število zidarjev in delavcev

Stanovanje za samce in prehrana zagotovljena na gradbišču. Pismene ali osebne ponudbe sprejema personalni oddelek uprave gradbenega vodstva, *Ljubljana, Bohoričeva ul. 28.*

O-189

OBVESTILO BRALCEM

Da bomo lahko v celoti poročali o delu V. Kongresa SZDL Slovenije, ki se bo pričel 7. marca v Ljubljani, bo izšla naslednja številka Pomurskega vestnika v petek 10. marca.

UREDNIŠTVO

Komisija za razpis delovnih mest pri Komunalni banki v Ljutomeru razpisuje sledeča delovna mesta:

1. KREDITNEGA REFERENTA,
2. REFERENTA RAČUNOVODSTVA,
3. REFERENTA SLUŽBE DK

Pogoji: popolna srednja šolska izobrazba. Prednost imajo kandidati z bančno prakso. Plača po tarifnem pravilniku banke.

Rok za vložitev prošenj je 15 dni po objavi pri Komunalni banki v Ljutomeru.

O-209

POMURSKI VESTNIK — List izdaja in tiska Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik JOŽE VILD — Urejuje uredniški odbor — List pošiljamo samo po pred plačilu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Uredništvo: Murska Sobota, Kocljeva ulica 7 — Telefon 130 — Naročniški in oglasni oddelek: Murska Sobota, Kocljeva ulica 7 — Naročnina: celoletna 600 dinarjev, polletna 300 dinarjev, za inozemstvo letna 1500 din — Tekoči račun pri Komunalni banki v Murski Soboti št. 605—70

(Nadaljevanje s 7. strani)

IV

Naslednji dan se je ves odred, s Hatidže, ki je bila bosa in brez naglavne rute, odpravila na pot. Sonce še ni pripekalo, vendar se je med vrhovi že prebijala žareča sončna reka in jih z vzhodne strani zalivala z razkošnim škrlatnim zlatom. Bilo je hladno in vlažno; planinska pot se je vijugala kakor dolgo človeško življenje, gor in dol v neravnih črtah, med zelenim kraljestvom dreves, brez konca in kraja. Oficir je jahal spredaj, tih in zamišljen, očitno nezadovoljen zaradi neuspešnega pohoda. Vojaki so korakali samogibno ,ker jih je spodbujalo hladno jutro, in lepa žena je stopala med njimi kakor mlada srna med pogoltnimi volkovi. Ali Hatidže je korakala v tihi vdanosti: negotovost, ki jo je pričakovala, se ji je zdela kakor od boga poslana skušnja.

Sla je mimo znanih mest, izvirov in mostov; rumena strnišča so jo pozdravljala; grmi lipovk, ki se je v njih izgubljala vsako pomlad, so jo vabili k sebi; iskreči se potoki, v katerih si je že tolikokrat umivala prašne noge, so ji govorili z znanim in prijetnim jezikom; gledala je hribčke, kjer sta z Jumerom pasla koze v mladih letih, za katere se je zdaj zdelo, da so tako nepovrnljivo minila. Počutila se je mučenica in bila je ponosna, da lahko trpi zanj; to je vse njene misli družilo okrog enega — okrog njene ljubezni in njenih doživetij. Kakor da bi v svojih očeh zrasla. Z očmi se je sprehajala po strminah, skalah z divjimi rožami in tihimi ovčarskimi planšarijami, kakor da bi bile njene velike in podolgovate modre oči s črnimi trepalnicami žejno vpijale podobe in spomine iz njih, zmerom okopane v blišču in tihoti.

Ali polagoma so ji začele plati v dušo vznemirljive in temne sence. Oblike gora so se bile spremenile, reka ni bila več ista in kakor da bi močneje šumela. To je bila nova, neznana pokrajina. Tu je bil razgled, drugačna je bila pot — po tej še svoj živi dan ni bila hodila. Srce se ji je stisnilo od mučnega in nehotnega drhtenja, vendar je stopala mirno in zanesljivo, ne da bi se bila zmenila za grobe in nespodobne dovtipe vojakov. Prihajali so v neznane vasi, mimoidoči so stopali s ceste ter jo opazovali s sočutjem in rodovednostjo.

Oficir je zaostal s konjem in opazoval njeno krhko, malone dekliško postavo, pri tem pa premišljeval o preprosti in junaški ljubezni teh otrok narave. Skrita zavist ga je spekla v duši, ki je bila izgubila močne vezi srca. Gledal jo je, kako je pripravljena, da vzdrži najhujša ponižanja, samo da bi obvarovala tistega, ki ga ljubi. V tem je bilo nekaj tragičnega, kar mu je vzbujalo spoštovanje. Krepilo se mu je prepričanje, da se bo preskušnja tudi pri njej izjalovila, kakor se je že pri njegovih starših. Nekaj pa mu je vendarle prišepetavalo, da vse še ni zgubljeno. Mogoče je bil to poklicni fanatizem, ki ga je delal trmoglavega.

Skupina je potovala brez prestanka do poldne. Cesta je bila neravna in luknjasta, sonce jih je žgalo v hrbet in samo kdaj pa kdaj je iz globokih kotlin zavel hladen veter. Pri nekem studencu so posedli, da bi kosili in se spočili v senci starih brestov. Oficir je poklical jetnico na stran in ji rekel:

— Poslušaj, Hatidže, pametna bodi. Kam prideš tako bosa? In veš, kaj te tam čaka? Tri dni bomo hodili peš, potem pa sedli na vlak in potovali še naprej. Med tujimi ljudmi boš. Nikogar ne bo, ki bi te pogledal — dobro premisli. Povej, kje se skriva tvoj mož, pa te bom vrnil celo in zdravo v vas. Navsezadnje, če se preda sam, utegne biti še pomiloščen . . .

Nič mu ni odgovorila, ampak ga samo vprašujoče in nezaupljivo opazovala. Potem je sedla h koritu pod studencem, vzela kruh in sol s šetrajem — to je nosila s seboj v torbici —, venadr se je videlo, da se ji grižljaji ustavljajo v grlu. Potem se je napila vode in si umila roke ter jih otrla s predpasnikom. Potem je postala zgovornejša, začela je odgovarjati na vprašanja in spraševati o mestih in naseljih, skozi katera so bili potovali.

Po počitku so zopet vzeli pot pod noge. Hatidže je stopala in mislila nanj — skritega tam v njegovem živalskem brlogu. Naslada prejšnje noči se ji je še pretakala v krvi in vse njeno bitje je živelo z njegovo podobo. Ni čutila poti pod nogami in ni je skrbelo, ker si je bila noge ranila do krvi. Ali utrujenost je terjala svoje in čez čas je začutila utrujenost.

Ni vedela, kje je vzhod, kje zahod, povsod okrog nje so se vzdigovali goli hribi, neznani in divji, porasli z nizkim hrastičjem. Čudna otožnost ji je stisnila prsi, nemirna perut negotovosti jo je udarjala skoraj grobo. In počasi, z neslišnimi koraki, se ji je zopet začel zajedati v dušo strah. Dan se je nagibal h koncu, vendar sončni zahod ni bil tako veličasten kakor v hribih, kjer je bila odrasla. Kaj neki jo čaka tam, tako daleč od rodnega ognjišča, v tistem strašnem svetu, odkoder se ni vrnil nobeden, kdor je odšel vanj?

Prikazal se je tudi pričakovani han, o katerem so bili pripovedovali vojaki in je bilo mogoče dobiti v njem tobaka in žganja. Ustavili so se, da bi prenočili. Vojaki so se razkropili, pri Hatidže je ostal samo oficir. Gledal jo je ravnodušno, že pripravljen, da jo bo zopet odposlal v vas, kar se je obrnila nanj z nenadnim in nepričakovanim vprašanjem:

— Efendi, rekel si, da bi bil lahko pomiloščen. Je to resnica?

Oficir ni verjel svojim ušesom. Nehal je bil pričakovati kakršnokoli spremembo. Rekel je:

— Da, Hatidže, pomiloščen bo. Sam pošljem pismo cesarju. To bom storil zate, tebi na ljubo . . .

— Pokazala bom skrivališče, ampak samo če bo pomiloščen . . .

— Pravim ti, da bo . . .

Predlagala je, naj se takoj odpravijo, in oficir je privolil. Odred je zopet stopil na cesto, le da se je obrnil tokrat v nasprotno smer.

Ko je že zdavnaj odbilo polnoč, je dosegel Hatidžina ušesa lajež psov iz njene vasi, in začutila je, kakor da se znova poraja: zazdelo se ji je, da se vrača iz groba, da se iz smrti preraja v novo življenje. Zdaj je ona stopila naprej, da bi kazala pot; dobro jo je poznala: po njej je stopala, ko je nosila hrano možu. Ozka in vijugava kozja steza, nevarna in potegnjena nad prepadom, ki se je zdaj izgubljala v globokem mraku gozda, zdaj se vzpenjala po pobočjih skalnatih hribov.

Poslušala je, kako ji bije srce, vendar se je prepričevala, da je to od veselja. Zakaj verjela je, da beguncu prinaša rešitev. Ni dvomila o tem, da je njen mož za druge ljudi ravno tako pogumen in viteški, kakor je bil zanjo, in da bo oficirjevo »pismo« doseglo pomilostitev ravno v tem smislu. Velikodušno mu bodo odpustili in ga vrnili njej. To je bil obljubil ta strašni človek, ki bi bil mogel storiti vse, še ubil bi jo lahko.

Oficir je stopal za njo z roko na revolverju, a hladen kakor človek, ki že vidi, da je njegova naloga opravljena ravno tako, kakor je bil pričakoval. Utegne se zgoditi kako presenečenje — zato je velel, naj stopajo počasi, zato so pogosto obstali. Ostal je najtežji del pohoda: ujeti divjo zver v njenem brlogu.

Začelo se je svitati; predmeti in ljudje so se začeli razločevati. Vojaki so stopali oprezno in bajoneti na puškah so se lesketali ob svetlikanju vode, ki je drla po strminah in meliščih; obrazi, utrujeni od dolge poti, pa so kazali nemir in bližino krvi zavoljo bližnjega srečanja z nasprotnikom. Hatidže jih je opazovala z dvomečimi in preplašenimi očmi in kakor silen vihar jo je zopet pretreslo spoznanje, da so to njeni sovražniki, ki hočejo, tako je čutila, porušiti kraljestvo svobode in tihote. Bila je čisto bleda, oči so se ji poglobile, kolena šibila. Skrivališče njenega moža je že bilo blizu; kmalu ga bo zopet videla, da ga bo rešila večne negotovosti.

Že se je bilo zdanilo, ko so vojaki obkolili razbojnikovo skrivališče. Izza vsake skale in hrasta je molela cev nabite puške. Žvižgal je oster gorski veter, da so obrazi rdeli in so jim bili prsti premrli. Na nebeški modrini so krožili orli v počasnih pravilnih krogih — kakor da bi bili že vnaprej čutili bližnji plen. Hatidže je dala dva prsta v usta in na dolgo zažvižgala; ta žvižg jima je bil tako znan že iz otroških let. Pritajeno pričakovanje je trajalo nekaj minut. Hatidže je zažvižgala drugič in tedaj se je premaknil kamen, ki je zapiral vhod v skrivališče. To je bil rudarski rov iz rimskih časov, globok, suh, udoben za nočne duhove.

Visoka, možata postava Mola Jumera se je prikazala na dan in se začela vzravnavati pred vhodom; očitno je bil vesel in rahlo vznemirjen; hotel je stopiti navzdol, a je nenadoma opazil bajonete na puškah, kako štrlijo z vseh strani; kakor divja zver je odskočil in se privil k skali.

— Hatidže, kaj to pomeni? — je zaklical.

— Mola! — mu je odgovorila z glasom, v katerem so bile solze in kesanje, a tudi ljubezen in prošnja. — Zabit-efendi je obljubil, da boš pomiloščen, če se predaš. Hoteli so me odgnati v mesto, da bi te prisilili, da bi prišel v vas, ampak zdaj to ni več potrebno, ker boš tako ali tako pomiloščen . . .

Govorila je nepovezano in sama ni verjela svojim besedam. Mračna bolečina ji je trgala telo in v zavesti se ji je prebujalo spoznanje o strašni in nepopravljivi nesreči.

— Nesrečnica, kaj si storila! — je zavpil Mola Jumer in v tistem trenutku se mu je zazdelo, kakor da bi se mu skale podrle na glavo in kakor da bi se ves svet zagnal v usoden in nezadržen vrtinec. Umaknil se je v skrivališče in vzel puško; potem je stopil ven in se pripravno namestil za skalo. Nad njim se je vzdigovala nepristopna pečina, nekaj metrov pod njim pa je med malinami in divjimi rožami stala Hatidže, neizrekljivo lepa v tej jutranji uri, na čistem zraku, nasičenim z žarki in prosojnim kakor kristal. Gledala je zdaj naprej zdaj nazaj kakor preplašena ptica in ponavljala iste besede:

— Mola, Mola, duša . . .

Razlegel se je strel; z glasnim odmevom so odgovorili gozd in skale. Hatidže je začutila, da jo je nekaj zapeklo pod levo pozduho; trenutek nato ji je spodrezalo noge in pred očmi ji je prešla velikanska senca njenega Mola; nenadoma je izgubila tla pod nogami in zgrudila se je v mrak in praznino.

— Čuj, — se je oglasil oficir, — nas je dvajset. Vseeno je, ne boš se nam izmuznil . . .

Napočilo je zatišje, ki je kakor grabežljiva zver požiralo pričakovanje; zaslišalo se je povelje; vojaki so pomerili. Vznemirjeni divji petelini so zaprhutali med vejami in izginili. Tedaj se je zaslišal čvrst glas razbojnika in njegove preproste, trpke besede:

— Teslimim se, kardašlar! (Predajam se, tovariši!)

Razkoračil se je v vsej svoji velikosti, vrgel puško med skalovje in stopil navzdol. Ne da bi se bil ustavil, je ravnodušno stopil čez truplo svoje žene, ki je ležalo na poti. Dvajset bajonetov se mu je uprlo v prsi. V hipu so mu zvili roke na hrbet in mu jih zvezali; ni se poskušal upirati. S kopitom so ga močno sunili v hrbet; povesil je glavo in ubogljivo stopil naprej.

Prev. S. F.

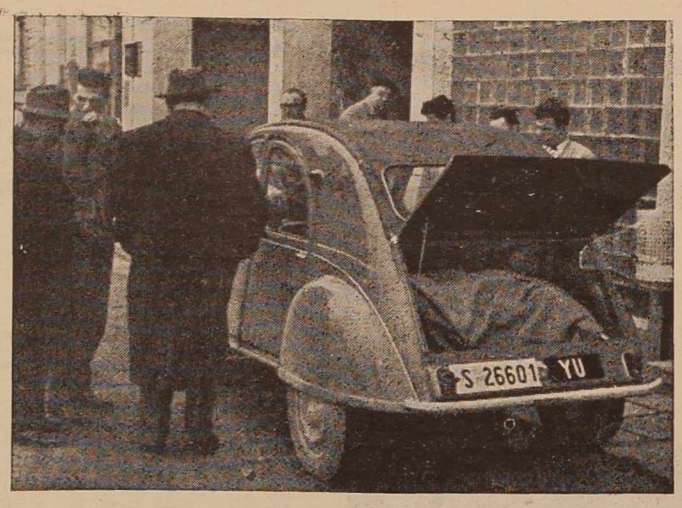

Prvi »Spaček« v Soboti in seveda okrog njega največji radovedneži.

300 KILOMETROV DALEČ NA PAŠO

Pred nekaj dnevi so se pojavili v okolici Središča ob Dravi nenavadni pastirji, ki so prignali svoje ovce nič manj kot 300 kilometrov daleč na pašo.

Dvestoglava čreda ovac, last štirih kmetov iz banjaluškega okraja, se je te dni pojavila na njivah in travnikih v bližini Središča. Toda to je le manjši trop, kajti že v novembru lani so se velike črede ovac pričele pomikati z bosanskih hribov, nato pa po dolinah Drave in Save.

Ovce in pastirji, noč in dan na poti od travnika do travnika. Ponoči zakurijo pastirji ogenj in tako počakajo jutra. Zanimivo je to, da ne potujejo »na slepo«, marveč se poslužujejo zemljevidov. Računajo, da dalje od Ormoža s svojimi čredami ne bodo šli.

Zakaj nenavadna selitev ovac? Pastirji pravijo, da jim je doma zmanjkalo krme. In kaj pravijo prebivalci krajev, koder se pomikajo ti nenavadni nomadi? V Središču menijo, da ovce povzročajo škodo predvsem na posevkih, še huje pa bo, ko se bodo »nomadi« prihodnji mesec vračali proti Bosni.

Drobne zanimivosti

NENAVADEN POPIS

V Skopju so pred nedavnim objavili zanimive podatke, ki pravijo, da je v mestu 400 tisoč miši in 30 tisoč podgan, zato so jim v mestu napovedali pravo vojno. Ni pa znano, kdo je naredil ta nenavaden popis.

ODBIL NAGRADO ZA NAJDENI DENAR

Neki delavec v Banja Luki je pred dnevi našel na cesti usnjeno torbico, jo pobral, odprl, in ugotovil, da je v njej večja vsota denarja. Med drugim je bila v torbici tudi osebna izkaznica na ime nekega trgovskega potnika iz Osijeka. Takoj je poiskal lastnika in mu vrnil torbico, v kateri je bilo pol milijona dinarjev. Srečni trgovski potnik je najditelju ponudil 20 tisočakov, toda ta jih ni hotel sprejeti in komaj da je pristal na to, da je za nagrado popil steklenico piva.

V 75 LETIH LETOŠNJA ZIMA MED NAJTOPLEJŠIMI

Letošnja zima spada med najtoplejše v zadnjih 75 letih, ugotavljajo naši vremenoslovci. Vsega skupaj je bilo v naši državi le sedem ali osem dni zimskega mraza. Nekoliko toplejša in še krajša je bila le leta 1950-51.

NEPRIMERNA NAGLICA

Medtem ko dr. Servatius, ki namerava braniti vojnega zločinca Eichmanna, na vse pretege poskuša preložiti proces proti omenjenemu zločincu, ameriška kinematografija ne čaka. Kot smo že poročali, pripravljajo film o Eichmannu, pri čemer pa so nastale težave, ker nobeden priznanih igralcev ni hotel sprejeti Eichmannove vloge. Končno so premostili tudi to težkočo: Eichmanna bo interpetiral Verner Klemperer, po poreklu Žid. Mnogi so igralcu to močno zamerili in nekatere države so se odločile, da filma o Eichmannu ne bodo dovolile predvajati.

VODKA PROTI VISKIJU

Neki član Gornjega doma je pred nedavnim zahteval, naj angleška vlada stori vse potrebno, da zaščiti angleško »nacionalno« pijačo — viski. V svoji interpelaciji je namreč zatrjeval, da popijejo Angleži iz leta v leto več vodke. Zaskrbljeni član Zgornjega doma se je pomiril šele potem, ko so mu pojasnili, da je večina angleške vodke »Made in England«.

KROKODILSKI IZPIT

V malajski državi Ipoh so bile pred nedavnim volitve v parlament. Preden pa so šli kandidati pred volivce, so morali dokazati svoje poštenje in politično zrelost. In to na zelo nenavaden način. Morali so preplavati reko, v kateri je mrgolelo krokodilov. Ljudsko izročilo namreč pravi, da bodo požrli krokodili le nepoštene kandidate, medtem ko bodo dobri in pošteni preplavali reko nepoškodovani. Škoda, da niso znani rezultati tega nenavadnega testiranja.

400 TISOČ KILOGRAMOV ZDRAVIL

V Franciji so ugotovili, da porabijo Francozi dnevno 400 tisoč kilogramov zdravil.

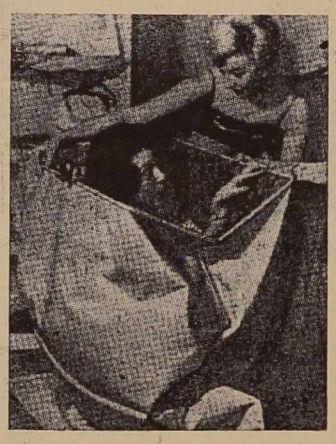

TORBA NAD TORBAMI

Letošnja, ali bolje rečeno, trenutna moda ženskih torbic zahteva, naj bodo široke, globoke, prostorne in seveda lepe. Na letošnji mednarodni razstavi daril in praktičnih predmetov v Blackpoolu so razstavili torbico, ki je prava mornarska vreča. Kot vidite, je res praktična, saj je spravila lastnica vanjo poleg kozmetičnega salona še — svojo prijateljico.

PREDSEDNIKOVA PLAČA

John Kennedy bo imel letno 100 tisoč dolarjev plače, poleg tega bo dobil še 70 tisoč dolarjev letno za različne stroške. Predsedniku bo na razpolago 18 limuzin s šoferji, moderna jahta, velik motorni čoln, dve letali tipa »Boeing 707« in »Super Constellation«, štirje helikopterji, Bela hiša, brezplačna hrana, luč, plin, 72 uslužbencev in strežnikov, med njimi pet kuharjev, enajst vrtnarjev in sobar, zasebni kinematograf, plavalni bazen in televizijski sprejemniki.

WINSTON CHURCHILL — GASILEC

Društvo prostovoljnih gasilcev v Aleksandri — ZDA, osnovano že leta 1774 je imenovalo Winstona Churchilla za častnega člana. Vendar ameriški gasilci najbrž ne pričakujejo, da jim bo stari Winie pritekel pomagat, če bo kje gorelo.

PRIJETNA NAPAKA — SAMO ZA KOGA!

V Chicagu so pomotoma izpustili nekega kaznjenca dve leti prej, kot mu je potekel rok. Ko je oproščenec ugotovil, da ni bil pomiloščen, temveč je bil izpuščen pomotoma, se je nemudoma javil upravniku kaznilnice in mu odkril »svoje težave«. Upravnik je bil do solz ganjen nad poštenostjo kaznjenca, toda ni mu mogel pomagati, kajti . . . kdo bi priznal, da je bila pomota.

REVIJA NYLONA

Nedavna revija moške in ženske mode v Angliji je prikazala nekatere posebnosti: veliko zanimanje so vzbujala predvsem oblačila iz nylona. Na sliki: manekenka v nylon bikinih in čipkastem nylon jopiču.

ČVRST STOLETNIK

Stevo Kuljanin, kmet iz Bradine v Bosni ima 104 leta. Kljub temu je še krepko na nogah. Vsako nedeljo odide v sosednjo vas, ki je od Bradine oddaljena 8 kilometrov. Tudi sluh ga ni zapustil, knjige in časopise pa bere brez očal.

OČE ENAINDVAJSETIH OTROK

Stanovalci vasice Šipovo pri Jajcu so bili pred kratkim priče nenavadnemu slavju. Delavcu Semsi Hatiču se je na njegov 65-. rojstni dan rodil enaindvajseti otrok. To je sedmi otrok Semsijeve četrte žene.

NIKOLI NI PREPOZNO

Tako pravita stoletnika Eliza Khell iz Londona, ki se je dala po dvajsetletni slepoti pred nedavnim operirati na očeh, in Thomas Parrish iz Milforda v ZDA, ki je pri sto letih napravil šoferski izpit. Poprej namreč ni mogel priti do avtomobila.

ČE NE GRE DRUGAČE

Zaradi pomanjkanja denarja so morali v nekem brazilskem mestu prenehati z izplačevanjem podpor, ali odpovedati čiščenje cest. Domiselni mestni župan pa je izdal odlok, da morajo vsi, ki prejemajo podpore, vsak dan po dve uri čistiti ceste. Od takrat so mestne ulice čiste kot nikoli poprej.

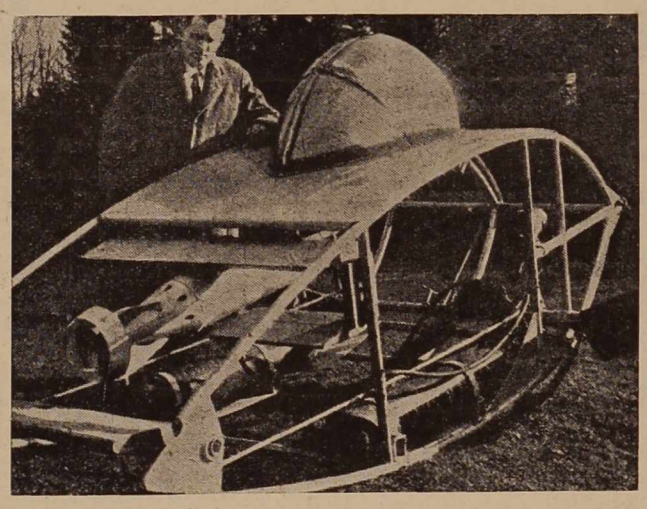

PODVODNI HELIKOPTER — tako se imenuje vozilo, ki ga je skonstruiral Anglež Joe Brooke. Novo vozilo bodo uporabljali v najrazličnejše namene.

Vohun na letališču